ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 4.3.2021
COM(2021) 102 final

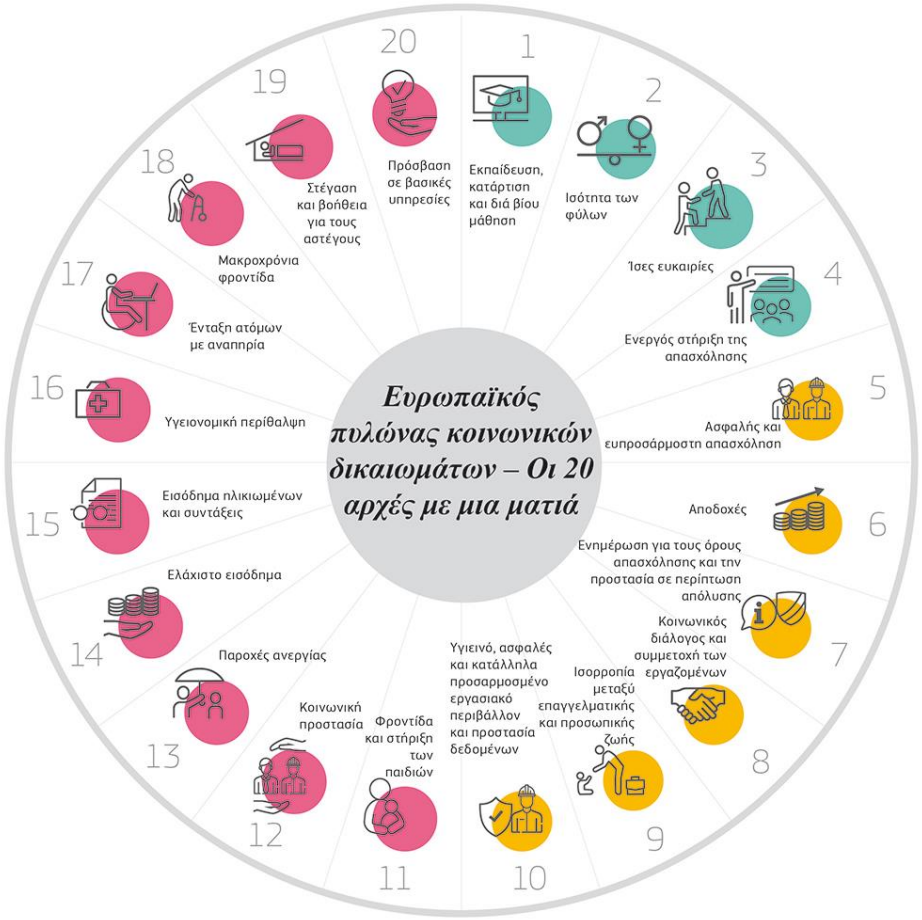
ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

Σχέδιο δράσης για τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων

{SWD(2021) 46 final}

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

Σχέδιο δράσης για τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων

Καθώς ξεπερνάμε την πανδημία, καθώς προετοιμάζουμε τις απαραίτητες μεταρρυθμίσεις και επιταχύνουμε τη διττή πράσινη και ψηφιακή μετάβαση, πιστεύω ότι είναι καιρός να προσαρμόσουμε επίσης το εγχειρίδιο κοινωνικών κανόνων. Ένα εγχειρίδιο που διασφαλίζει την αλληλεγγύη μεταξύ των γενεών. Ένα εγχειρίδιο που επιβραβεύει τους επιχειρηματίες που φροντίζουν τους εργαζομένους τους. Που επικεντρώνεται στις θέσεις εργασίας και ανοίγει ευκαιρίες. Που θέτει σε ισότιμη βάση τις δεξιότητες, την καινοτομία και την κοινωνική προστασία.

Ursula von der Leyen, πρόεδρος της Επιτροπής (ομιλία στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, 20 Ιανουαρίου 2021)

Βραχυπρόθεσμα, η αλλαγή προς ένα πιο πράσινο και πιο δίκαιο μέλλον χωρίς αποκλεισμούς θα συνεπάγεται κόστος και προκλήσεις. Αυτός είναι ο λόγος που πρέπει οπωσδήποτε η αλλαγή να συνοδευτεί από πολιτικές, και που πρέπει να βοηθήσουμε τις κοινότητες και τους πολίτες να προσαρμοστούν στη νέα πραγματικότητα. Προς τούτο απαιτείται ιδιαίτερη προσοχή στα κοινωνικά ζητήματα. Ο Ευρωπαϊκός Πυλώνας Κοινωνικών Δικαιωμάτων πρέπει να εφαρμόζεται τόσο σε επίπεδο Ένωσης όσο και σε επίπεδο κρατών μελών, λαμβάνοντας δεόντως υπόψη τις αντίστοιχες αρμοδιότητές τους.

Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, *Νέο στρατηγικό θεματολόγιο για την ΕΕ 2019-2024*

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο […] τονίζει ότι η πρόοδος προς μια βιώσιμη, δίκαιη και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνική Ευρώπη απαιτεί ισχυρή κοινή δέσμευση τόσο για την προώθηση του θεματολογίου των Ηνωμένων Εθνών για το 2030, όσο και για την εφαρμογή και την υλοποίηση των αρχών και των δικαιωμάτων που περιέχονται στον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων.

Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με μία ισχυρή κοινωνική Ευρώπη για δίκαιες μεταβάσεις (17 Δεκεμβρίου 2020)

1. ΜΙΑ ΙΣΧΥΡΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ ΓΙΑ ΔΙΚΑΙΕΣ ΜΕΤΑΒΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΑΚΑΜΨΗ

Η ισχυρή κοινωνική Ευρώπη αφορά τους ανθρώπους και την ευημερία τους. Η Ευρώπη είναι ο τόπος με τις πλέον ισότιμες κοινωνίες παγκοσμίως, με τα υψηλότερα πρότυπα στις συνθήκες εργασίας και με ευρεία κοινωνική προστασία. Η ανταγωνιστική βιωσιμότητα[1] βρίσκεται στο επίκεντρο της ευρωπαϊκής κοινωνικής οικονομίας της αγοράς, η οποία επιδιώκει ένα μοντέλο βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης που θα προσφέρει ό,τι καλύτερο για τους ανθρώπους και τον πλανήτη. Από αυτό το μοναδικό μοντέλο εξαρτάται η κοινωνική και οικονομική ανθεκτικότητα της Ευρώπης[2].

Οι Ευρωπαίοι δίνουν μεγάλη αξία αυτό το μοναδικό κοινωνικό και οικονομικό μοντέλο και προσδοκούν από αυτό να παρέχει ευκαιρίες για όλους, ανεξαρτήτως φύλου, φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού. Φιλοδοξία της Ένωσης είναι να εκπληρώσει την υπόσχεση για επίτευξη κοινής ευημερίας. Αυτή είναι και η υπόσχεση του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, που διακηρύχθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Επιτροπή το 2017.

Η κλιματική αλλαγή και οι περιβαλλοντικές προκλήσεις, η ψηφιοποίηση, η παγκοσμιοποίηση και οι δημογραφικές εξελίξεις αλλάζουν με γοργούς ρυθμούς την καθημερινή μας ζωή. Η πανδημία της COVID-19 εκθέτει την Ευρώπη σε περαιτέρω δραστικές αλλαγές όσον αφορά τις θέσεις εργασίας, την εκπαίδευση, την οικονομία, τα συστήματα κοινωνικής πρόνοιας και την κοινωνική μας ζωή. Σε τέτοιες ακριβώς περιόδους ριζικών μετασχηματισμών, ο κοινωνικός μας ιστός δοκιμάζεται. Οι Ευρωπαίοι εξακολουθούν ευλόγως να βασίζονται στην υπόσχεση για μια αποτελεσματική κοινωνική οικονομία της αγοράς, με θέσεις εργασίας που επιτρέπουν αξιοπρεπή διαβίωση και προστασία σε καιρούς ανάγκης. Εννέα στους δέκα Ευρωπαίους θεωρούν ότι η κοινωνική Ευρώπη είναι σημαντική για αυτούς και ότι θα πρέπει να προσφέρει ίσες ευκαιρίες και πρόσβαση στην αγορά εργασίας, καθώς και δίκαιες συνθήκες εργασίας και κοινωνική προστασία[3]. Η βελτίωση και προσαρμογή του «εγχειριδίου κοινωνικών κανόνων» —με γνώμονα την προώθηση μιας οικονομίας στην υπηρεσία των ανθρώπων και την προαγωγή της κοινωνικής προόδου— βρίσκεται στο επίκεντρο της απάντησης της Ευρώπης σε αυτές τις αλλαγές.

Η στιβαρή πολιτική αντιμετώπιση της πανδημίας COVID-19 σε εθνικό και ενωσιακό επίπεδο έχει επιτύχει να περιορίσει τις συνέπειές της στην απασχόληση και την κοινωνία. Με ισχυρή ενότητα και συντονισμό, η ευρωπαϊκή αλληλεγγύη έχει παράσχει στήριξη στα κράτη μέλη για τη θέσπιση συστημάτων μειωμένου ωραρίου εργασίας και παρόμοιων μέτρων για τη διατήρηση θέσεων εργασίας, με στόχο τον περιορισμό της ανεργίας στο πλαίσιο της κατάστασης έκτακτης ανάγκης στον τομέα της υγείας. Αυτό έχει συμβάλει στη διατήρηση της απασχόλησης, των εισοδημάτων και της οικονομίας.

[1] Όπως αναφέρεται στην ετήσια στρατηγική για τη βιώσιμη ανάπτυξη 2021 [COM(2020) 575 final].
[2] COM(2020) 493 final της 9ης Σεπτεμβρίου 2020.
[3] Ειδικό Ευρωβαρόμετρο 509 για κοινωνικά θέματα, Μάρτιος 2021

Το ίδιο πνεύμα ενότητας, συντονισμού και αλληλεγγύης θα χρειαστεί και τα επόμενα χρόνια ώστε να προχωρήσουμε προς μια πιο πράσινη και πιο ψηφιακή δεκαετία, κατά την οποία οι Ευρωπαίοι θα μπορέσουν να ευημερήσουν. Αν και σε διαφορετικό βαθμό, οι μελλοντικές προκλήσεις είναι παρόμοιες σε όλα τα κράτη μέλη. Πρέπει να επιδιώξουμε ένα νέο «εγχειρίδιο κοινωνικών κανόνων» το οποίο θα διασφαλίζει την αλληλεγγύη μεταξύ των γενεών και θα δημιουργεί ευκαιρίες για όλους, θα επιβραβεύει τους επιχειρηματίες που φροντίζουν τους εργαζομένους τους, θα επικεντρώνεται στις θέσεις εργασίας και θα προωθεί καλύτερες συνθήκες διαβίωσης και εργασίας, θα επενδύει σε ποιοτική και χωρίς αποκλεισμούς εκπαίδευση, κατάρτιση, δεξιότητες και καινοτομία και θα διασφαλίζει επαρκή κοινωνική προστασία για όλους. Πρέπει να προωθήσουμε τα κοινωνικά δικαιώματα και να ενισχύσουμε την ευρωπαϊκή κοινωνική διάσταση σε όλες τις πολιτικές της Ένωσης, όπως κατοχυρώνεται στις Συνθήκες[4]. Με τον τρόπο αυτόν, θα διασφαλιστεί ότι η μετάβαση στην κλιματική ουδετερότητα, η ψηφιοποίηση και η δημογραφική αλλαγή θα είναι κοινωνικά δίκαιες και ότι η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία και η επερχόμενη ψηφιακή δεκαετία 2030 θα είναι επιτυχείς για όλους τους Ευρωπαίους.

Οι 20 αρχές του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων αποτελούν φάρο που μας καθοδηγεί προς μια ισχυρή κοινωνική Ευρώπη και θέτουν το όραμα για το νέο μας «εγχειρίδιο κοινωνικών κανόνων». Διατυπώνουν αρχές και δικαιώματα που αποτελούν αναγκαία προϋπόθεση για τη δίκαιη και αποδοτική λειτουργία των αγορών εργασίας και των συστημάτων κοινωνικής πρόνοιας στην Ευρώπη του 21ου αιώνα. Ορισμένες αρχές επιβεβαιώνουν δικαιώματα που περιέχονται ήδη στο ενωσιακό κεκτημένο, ενώ άλλες θέτουν σαφείς στόχους για τη μελλοντική πορεία καθώς αντιμετωπίζουμε τις προκλήσεις που προκύπτουν από τις κοινωνικές, τεχνολογικές και οικονομικές εξελίξεις.

Η αποτελεσματική εφαρμογή του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων είναι πλέον σημαντικότερη από ποτέ και εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την αποφασιστικότητα και τη δράση των κρατών μελών, τα οποία είναι κατά κύριο λόγο υπεύθυνα για την απασχόληση, τις δεξιότητες και τις κοινωνικές πολιτικές.

Οι δράσεις σε επίπεδο ΕΕ μπορούν να συμπληρώσουν τις εθνικές δράσεις, το δε **παρόν σχέδιο δράσης είναι η συμβολή της Επιτροπής στην εφαρμογή των αρχών του κοινωνικού πυλώνα** σύμφωνα με τις εκκλήσεις των Ευρωπαίων ηγετών[5] και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Το σχέδιο δράσης βασίζεται σε ευρεία διαβούλευση που ξεκίνησε πριν από περίπου ένα χρόνο[6], οπότε και ελήφθησαν περισσότερες από 1 000 συνεισφορές από πολίτες, ενωσιακά θεσμικά όργανα και φορείς, κράτη μέλη, περιφερειακές και τοπικές αρχές, κοινωνικούς εταίρους και οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών[7]. Το σχέδιο δράσης

[4] Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης 2016/01-03-2020, βλ. άρθρα 3 και 9.
[5] Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, 20 Ιουνίου 2019, Νέο στρατηγικό θεματολόγιο για την ΕΕ 2019-2024.
[6] COM(2020) 14 final της 14ης Ιανουαρίου 2020.
[7] Τα αποτελέσματα της διαβούλευσης παρουσιάζονται στο έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής που συνοδεύει την παρούσα ανακοίνωση [SWD(2021) 46].

καθορίζει μια σειρά ενωσιακών δράσεων που δεσμεύεται να αναλάβει η Επιτροπή κατά την τρέχουσα εντολή, αξιοποιώντας τις πολυάριθμες δράσεις που έχουν αναληφθεί μετά τη διακήρυξη για τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων στο Γκέτεμποργκ[8]. Προτείνει επίσης τρεις στόχους σε επίπεδο ΕΕ που πρέπει να επιτευχθούν έως το 2030 και οι οποίοι θα βοηθήσουν στην καθοδήγηση των εθνικών πολιτικών και μεταρρυθμίσεων.

Η κοινωνική σύνοδος κορυφής που θα πραγματοποιηθεί στο Πόρτο τον Μάιο του 2021 θα αποτελέσει ευκαιρία για να συνασπιστούν οι δυνάμεις που θαανανεώσουν, στο ανώτατο πολιτικό επίπεδο, τη δέσμευση για την υλοποίηση του κοινωνικού πυλώνα. Το παρόν σχέδιο δράσης αποτελεί τη συμβολή της Επιτροπής στην κοινωνική σύνοδο κορυφής του Πόρτο. Η Επιτροπή καλεί τα κράτη μέλη, τους κοινωνικούς εταίρους και άλλους σχετικούς παράγοντες, όπως τις περιφερειακές και τοπικές αρχές, καθώς και την κοινωνία των πολιτών, να συμμετάσχουν σε μια συλλογική προσπάθεια με στόχο να επιταχυνθεί η εφαρμογή του πυλώνα στους αντίστοιχους τομείς αρμοδιότητάς τους και οι αρχές του να γίνουν γρήγορα πραγματικότητα, ώστε η ισχυρή κοινωνική Ευρώπη να συνεχίσει να αποτελεί πρότυπο για τον κόσμο.

2. ΤΡΕΙΣ ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΕΕ ΩΣΤΕ ΝΑ ΤΕΘΟΥΝ ΦΙΛΟΔΟΞΑ ΟΡΑΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΟ 2030

Η ισχυρή κοινωνική Ευρώπη αποτελεί το θεμέλιο όχι μόνο για την ευημερία και την ευζωία των πολιτών μας, αλλά και για μια ανταγωνιστική οικονομία. Κομβικής σημασίας από αυτήν την άποψη θα είναι η ύπαρξη ενός εξειδικευμένου και καινοτόμου εργατικού δυναμικού, ικανού να διαμορφώσει και να προσαρμοστεί στην πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση.

Ωστόσο, καθώς η Ευρώπη εισέρχεται σε μια νέα δεκαετία, πρέπει και πάλι να σημειωθεί πρόοδος ώστε να επιτευχθούν υψηλά επίπεδα απασχόλησης, δεξιοτήτων και απασχολησιμότητας, αλλά και ισχυρά συστήματα κοινωνικής προστασίας. Τον Δεκέμβριο του 2020, 16 εκατομμύρια άτομα ήταν χωρίς εργασία, η δε ανεργία των νέων ανερχόταν σε 17,8 %, ποσοστό σημαντικά υψηλότερο από τη γενική ανεργία. Οι εργαζόμενοι με χαμηλή εξειδίκευση, οι χαμηλόμισθοι και οι προσωρινοί εργαζόμενοι ήταν οι πρώτοι που απολύθηκαν λόγω της πανδημίας της COVID-19. Η συμμετοχή των μεταναστών στην αγορά εργασίας επηρεάστηκε επίσης δυσανάλογα από την πανδημία[9]. Μολονότι οι δεξιότητες είναι απαραίτητες προκειμένου οι πολίτες να εξοπλιστούν για τις νέες πράσινες και ψηφιακές θέσεις εργασίας και οι εργαζόμενοι να θωρακιστούν έναντι της ανεργίας, λιγότερο από το 40 % των ενηλίκων συμμετέχουν σε κάποια μορφή κατάρτισης κάθε χρόνο και πάρα πολλοί νέοι δεν έχουν παρά χαμηλό μόνο επίπεδο δεξιοτήτων ή δεν φτάνουν στο επίπεδο της ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης[10]. Οι γυναίκες, οι οποίες το 2018 κέρδιζαν κατά μέσο όρο 14 % λιγότερα από τους άνδρες,

[8] Οι δράσεις αυτές περιγράφονται στο συνοδευτικό έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής [SWD(2021) 46] και στο παράρτημα 1 της παρούσας ανακοίνωσης.

[9] http://www.oecd.org/coronavirus/policy-responses/what-is-the-impact-of-the-covid-19-pandemic-onimmigrants-and-their-children-e7cbb7de.

[10] Σύμφωνα με την έρευνα PISA 2018, ένας στους πέντε νέους Ευρωπαίους εξακολουθεί να μη διαθέτει επαρκείς ικανότητες ανάγνωσης, μαθηματικών ή φυσικών επιστημών.

συνεχίζουν να επωμίζονται το μεγαλύτερο μέρος των ευθυνών φροντίδας στο νοικοκυριό και δυσκολεύονται να εισέλθουν και να παραμείνουν στην αγορά εργασίας, με συνέπειες και για τις συντάξεις τους. Πριν από την πανδημία, 91 εκατομμύρια άνθρωποι διέτρεχαν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού, ενώ το 22,2 % των παιδιών ζούσε σε φτωχά νοικοκυριά. Εκτιμάται ότι κάθε νύχτα περίπου 700 000 άνθρωποι κοιμούνται στον δρόμο σε όλη την Ευρώπη.

Με την ανεργία και τις ανισότητες να αναμένεται να αυξηθούν ως αποτέλεσμα της πανδημίας, η εστίαση των πολιτικών μας προσπαθειών στη δημιουργία ποιοτικών θέσεων εργασίας, την αναβάθμιση των δεξιοτήτων και την επανεκπαίδευση, αλλά και τη μείωση της φτώχειας και του αποκλεισμού, είναι, συνεπώς, ουσιαστικής σημασίας για τη διοχέτευση των πόρων μας όπου χρειάζονται περισσότερο.

Η Επιτροπή προτείνει τρεις πρωταρχικούς στόχους της ΕΕ που θα πρέπει να επιτευχθούν έως το τέλος της δεκαετίας στους τομείς της απασχόλησης, των δεξιοτήτων και της κοινωνικής προστασίας, σύμφωνα με τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης του ΟΗΕ[11]. Μαζί με τους στόχους που κατοχυρώνονται στις αρχές του πυλώνα και την οικονομική υποστήριξη του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου (ΠΔΠ) 2021-2027[12] και του προγράμματος NextGenerationEU[13], οι στόχοι θα καθοδηγούν τις κοινές προσπάθειές μας προς μια ισχυρή κοινωνική Ευρώπη και την επίτευξη βιώσιμου αντικτύπου. Οι κοινωνικοί στόχοι, οι οποίοι θα συμπληρώσουν τους τολμηρούς πολιτικούς στόχους της ΕΕ για την πράσινη και ψηφιακή μετάβαση, θα βοηθήσουν ώστε οι πολιτικές προσπάθειες να εστιάσουν στην επίτευξη αποτελεσμάτων και θα αποτελέσουν σημαντικό κίνητρο για μεταρρύθμιση και επενδύσεις στα κράτη μέλη. Μπορούν να καθοδηγούν τις πολιτικές αποφάσεις στα κράτη μέλη και τις περιφέρειές τους, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο των εθνικών σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας δυνάμει του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (RRF) και σύμφωνα με τις ειδικές ανά χώρα συστάσεις[14], καθώς και στο πλαίσιο του προγραμματισμού των ταμείων για την πολιτική συνοχής όσον αφορά την περίοδο 2021-2027. Δίνουν επίσης τη δυνατότητα μέτρησης και παρακολούθησης της προόδου για την υλοποίηση των φιλοδοξιών και της πολιτικής δέσμευσης του πυλώνα.

Αν και η πλειονότητα των μέσων για την επίτευξή τους συνιστά αρμοδιότητα των κρατών μελών, οι στόχοι της ΕΕ αντικατοπτρίζουν το κοινό όραμα έως το 2030, στο οποίο συμβάλλει σημαντικά το παρόν σχέδιο δράσης.

- **Τουλάχιστον το 78 % του πληθυσμού ηλικίας 20 έως 64 ετών θα πρέπει να εργάζεται έως το 2030**

Το ποσοστό απασχόλησης στην ΕΕ είχε φτάσει στο 73,1 % το 2019, το οποίο σημαίνει ότι ο στόχος της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» για ποσοστό απασχόλησης 75 % είχε σχεδόν επιτευχθεί. Παρά το γεγονός ότι η ΕΕ κατέβαλε κάθε δυνατή προσπάθεια, η κρίση της νόσου COVID-19 σταμάτησε μια εξαετή πορεία θετικής προόδου στον τομέα

[11] Ηνωμένα Έθνη, 21 Οκτωβρίου 2015, A/RES/70/1 – Να αλλάξουμε τον κόσμο μας: η Ατζέντα του 2030 για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη.
[12] https://ec.europa.eu/info/publications/adopted-mff-legal-acts_en.
[13] https://ec.europa.eu/info/strategy/recovery-plan-europe_el#nextgenerationeu.
[14] Κανονισμός (ΕΕ) 2021/241, της 12ης Φεβρουαρίου 2021.

της απασχόλησης, με ποσοστό απασχόλησης 78,3 % για τους άνδρες και 66,6 % για τις γυναίκες έως το τρίτο τρίμηνο του 2020. Η ΕΕ, θέτοντας έναν νέο πρωταρχικό στόχο για το 2030, επιβεβαιώνει εκ νέου τη δέσμευσή της για υψηλό ποσοστό απασχόλησης χωρίς αποκλεισμούς. Για να επιτύχει αυτόν τον γενικό στόχο, η Ευρώπη πρέπει να προσπαθήσει:

- **να μειώσει τουλάχιστον στο ήμισυ το χάσμα μεταξύ των φύλων ως προς την απασχόληση** σε σύγκριση με το 2019. Αυτό θα είναι πρωταρχικής σημασίας για την πρόοδο στην ισότητα των φύλων και την επίτευξη του στόχου απασχόλησης για ολόκληρο τον πληθυσμό σε ηλικία εργασίας·
- **να αυξήσει την παροχή επίσημης προσχολικής εκπαίδευσης και φροντίδας (ΠΕΦ)**, συμβάλλοντας έτσι στον καλύτερο συνδυασμό επαγγελματικής και ιδιωτικής ζωής και στηρίζοντας τη μεγαλύτερη συμμετοχή των γυναικών στην αγορά εργασίας·
- **να μειώσει το ποσοστό των νέων ηλικίας 15-29 ετών που βρίσκονται εκτός απασχόλησης, εκπαίδευσης ή κατάρτισης (ΕΑΕΚ) από 12,6 % (2019) σε 9 %,** συγκεκριμένα μέσα από τη βελτίωση των προοπτικών απασχόλησής τους.

Η διασφάλιση ότι και άλλες υποεκπροσωπούμενες ομάδες —π.χ. άτομα μεγαλύτερης ηλικίας, χαμηλής ειδίκευσης, με αναπηρίες, άτομα που ζουν σε αγροτικές και απομακρυσμένες περιοχές, τα άτομα ΛΟΑΤΚΙ, οι Ρομά και άλλες εθνοτικές ή φυλετικές μειονότητες, ιδίως αυτές που διατρέχουν κίνδυνο αποκλεισμού ή διακρίσεων, καθώς και τα άτομα με μεταναστευτικό υπόβαθρο— συμμετέχουν στην αγορά εργασίας στο μέγιστο των δυνατοτήτων τους θα συμβάλει επίσης σε αύξηση της απασχόλησης με λιγότερους αποκλεισμούς. Όσοι έχουν αποθαρρυνθεί επί του παρόντος από την ενεργό αναζήτηση εργασίας, πρέπει να ενθαρρυνθούν να συμμετάσχουν στην αγορά εργασίας ώστε αυτή να ανακάμψει γρήγορα.

Καθώς η επαγγελματική ζωή παρατείνεται σε ολόκληρη την ΕΕ λόγω της γήρανσης και των μεταρρυθμίσεων πολιτικής, η τρέχουσα στατιστική έννοια του «πληθυσμού σε ηλικία εργασίας» από 20 έως 64 ετών χρήζει εξέτασης. Η Επιτροπή θα αναλάβει αναλυτικό και στατιστικό έργο σε συνεργασία με τα κράτη μέλη με σκοπό την προσαρμογή του τρέχοντος δείκτη επ' ευκαιρία της αναθεώρησης του παρόντος σχεδίου δράσης.

- **Τουλάχιστον το 60 % όλων των ενηλίκων θα πρέπει να συμμετέχουν σε κατάρτιση κάθε χρόνο**

Στο πλαίσιο της ανάκαμψης και της διττής μετάβασης, η αύξηση του ποσοστού συμμετοχής των ενηλίκων σε κατάρτιση στο 60 % είναι υψίστης σημασίας για τη βελτίωση της απασχολησιμότητας, την ενίσχυση της καινοτομίας, τη διασφάλιση της κοινωνικής δικαιοσύνης και τη γεφύρωση του χάσματος των ψηφιακών δεξιοτήτων. Ωστόσο, έως το 2016 μόνο το 37 % των ενηλίκων συμμετείχαν σε μαθησιακές δραστηριότητες κάθε χρόνο. Για τους ενήλικες με χαμηλή ειδίκευση, το ποσοστό αυτό έφτανε μόλις το 18 %. Ένας βασικός παράγοντας επιτυχίας ώστε να διασφαλιστεί ότι οι ενήλικες θα είναι σε θέση να ασχοληθούν με την αναβάθμιση των δεξιοτήτων και την

επανεκπαίδευση αργότερα στη ζωή τους είναι να αποκτήσουν μια ισχυρή βάση βασικών και εγκάρσιων δεξιοτήτων κατά την αρχική εκπαίδευση και κατάρτιση, ιδίως όσον αφορά τις μειονεκτούσες ομάδες. Το 2019, το 10,2 % των νέων εγκατέλειψαν την εκπαίδευση και κατάρτιση έχοντας ολοκληρώσει το πολύ την κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και δεν συμμετείχαν πλέον σε δραστηριότητες εκπαίδευσης και κατάρτισης. Αυτά τα στοιχεία υπάρχει κίνδυνος να επιδεινωθούν ως αποτέλεσμα της τρέχουσας κρίσης. Επομένως, πρέπει να ενισχυθούν οι προσπάθειες ώστε να αυξηθεί η συμμετοχή των ενηλίκων στην κατάρτιση και να βελτιωθούν τα επίπεδα ολοκλήρωσης όσον αφορά την αρχική εκπαίδευση και κατάρτιση. Ειδικότερα:

- **τουλάχιστον το 80 % των ατόμων ηλικίας 16-74 ετών θα πρέπει να έχουν βασικές ψηφιακές δεξιότητες**, απαραίτητη προϋπόθεση για την ένταξη και συμμετοχή στην αγορά εργασίας και την κοινωνία σε μια ψηφιακά μετασχηματισμένη Ευρώπη·
- **θα πρέπει να μειωθεί περαιτέρω η πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου** και να αυξηθεί η συμμετοχή στην ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

Οι στόχοι αυτοί βασίζονται στους στόχους που ορίζονται στο **ευρωπαϊκό θεματολόγιο δεξιοτήτων[15], στη σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση[16] και στο ψήφισμα του Συμβουλίου για τον Ευρωπαϊκό Χώρο Εκπαίδευσης**[17]**.**

➢ **Ο αριθμός των ατόμων που αντιμετωπίζουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού θα πρέπει να μειωθεί κατά τουλάχιστον 15 εκατομμύρια έως το 2030**

Η φτώχεια και ο κοινωνικός αποκλεισμός μειώθηκαν στην ΕΕ την τελευταία δεκαετία. Το 2019, περίπου 91 εκατομμύρια άτομα (από τα οποία τα 17,9 εκατομμύρια ήταν παιδιά ηλικίας 0-17 ετών) διέτρεχαν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού στην ΕΕ, σχεδόν 12 εκατομμύρια λιγότερα από το 2008 και περίπου 17 εκατομμύρια λιγότερα από τη μέγιστη τιμή που σημειώθηκε το 2012. Ωστόσο, ο φιλόδοξος κοινωνικός στόχος της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» για μείωση κατά 20 εκατομμύρια δεν επιτεύχθηκε. Η πανδημία της COVID-19 αναμένεται να επιδεινώσει την κατάσταση, οδηγώντας βραχυπρόθεσμα σε υψηλότερα επίπεδα χρηματοοικονομικής ανασφάλειας, φτώχειας και εισοδηματικής ανισότητας. Από τα 15 εκατομμύρια άτομα που πρέπει να απαλλαχθούν από τη φτώχεια ή τον κοινωνικό αποκλεισμό, **τουλάχιστον τα 5 εκατομμύρια θα πρέπει να είναι παιδιά.** Η εστίαση στα παιδιά δεν θα δώσει απλώς τη δυνατότητα να τους παρασχεθεί πρόσβαση σε νέες ευκαιρίες, αλλά θα συμβάλει παράλληλα στο να διαρραγεί ο διαγενεακός κύκλος της φτώχειας, ώστε κατά την ενηλικίωσή τους να μην διατρέχουν τον κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού, παράγοντας έτσι μακροπρόθεσμα συστημικά αποτελέσματα.

Αυτοί οι τρεις πρωταρχικοί στόχοι για το 2030 θεωρούνται φιλόδοξοι, αλλά συνάμα και ρεαλιστικοί. Αν και το επίπεδο αβεβαιότητας που συνδέεται με την πανδημία και τις

[15] COM/2020/274 final της 1ης Ιουλίου 2020.
[16] Σύσταση C 417/01 του Συμβουλίου, της 24ης Νοεμβρίου 2020.
[17] Ψήφισμα 2021/C 66/01 του Συμβουλίου, της 22ας Φεβρουαρίου 2021.

συνέπειές της στις κοινωνίες και τις οικονομίες μας δεν επιτρέπει να προβλεφθεί πλήρως η πρόοδος που αναμένεται τα επόμενα χρόνια, οι προτεινόμενοι στόχοι αντικατοπτρίζουν τις πλέον πρόσφατες οικονομικές προβλέψεις και τον αντίκτυπο της κρίσης της COVID-19 όπως αντανακλάται από τα πλέον πρόσφατα διαθέσιμα δεδομένα και τις προηγούμενες εμπειρίες (δηλαδή την εξέλιξη μετά τη χρηματοοικονομική κρίση)[18].

Η προσπάθεια για την επίτευξή τους είναι απαραίτητη ώστε η Ευρώπη να διατηρήσει την ηγετική της θέση όσον αφορά την προώθηση της ευημερίας των ανθρώπων. Μολονότι η πρόοδος είναι πιθανό να παρουσιάζει διακυμάνσεις κατά την περίοδο έως το 2030 και μεταξύ των κρατών μελών, η επίτευξή τους είναι εφικτή εάν, λαμβάνοντας υπόψη την αρχική θέση κάθε χώρας, όλα τα κράτη μέλη συμμετάσχουν σε μια κοινή προσπάθεια και αναλάβουν δράση για την εκπλήρωσή τους με στόχο την προώθηση της ανοδικής σύγκλισης και της ευημερίας. **Η Επιτροπή καλεί το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο να εγκρίνει τους τρεις αυτούς στόχους. Καλεί επίσης τα κράτη μέλη να καθορίσουν τους δικούς τους εθνικούς στόχους, ως συμβολή σε αυτήν την κοινή προσπάθεια.**

Οι νέοι αυτοί στόχοι θα υποστηριχθούν με την αναθεώρηση του κοινωνικού πίνακα αποτελεσμάτων. Ο αναθεωρημένος πίνακας αποτελεσμάτων θα καταγράφει τις τάσεις και τις επιδόσεις των κρατών μελών, επιτρέποντας στην Επιτροπή να παρακολουθεί την πρόοδο προς την εφαρμογή των αρχών του κοινωνικού πυλώνα εντός του καθιερωμένου πλαισίου συντονισμού πολιτικής βάσει του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου.

3. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΑΡΧΩΝ ΤΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΠΥΛΩΝΑ

Από τη διακήρυξη του κοινωνικού πυλώνα στη σύνοδο κορυφής του Γκέτεμποργκ το 2017 έως σήμερα έχουν ήδη θεσπιστεί σημαντικά μέτρα[19] σε ενωσιακό, εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο με υποστήριξη από κονδύλια της ΕΕ, τεχνική στήριξη και καθοδήγηση μέσω της διαδικασίας του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου και συστάσεων για την ενίσχυση της κοινωνικής διάστασης της ΕΕ[20]. Είναι πλέον καιρός να γίνει μια συντονισμένη προσπάθεια —με τη συμμετοχή όλων των επιπέδων διακυβέρνησης, των κοινωνικών εταίρων και άλλων παραγόντων— για την πλήρη εφαρμογή των αρχών του κοινωνικού πυλώνα. Τα τμήματα που ακολουθούν επικεντρώνονται σε τομείς στους οποίους απαιτείται περαιτέρω προσοχή, όχι μόνο στο τρέχον πλαίσιο ανάκαμψης, αλλά και μακροπρόθεσμα, προκειμένου να οικοδομηθεί μια ισχυρότερη κοινωνική Ευρώπη έως το 2030 προς όφελος όλων των Ευρωπαίων.

[18] Να προστεθούν λεπτομέρειες σχετικά με τις προβλέψεις, βλ. το έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής [SWD(2021) 46] που συνοδεύει την παρούσα ανακοίνωση.
[19] https://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=20980&langId=en.
[20] Βλ. το έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής [SWD(2021) 46] που συνοδεύει την παρούσα ανακοίνωση και το παράρτημα 1 της ανακοίνωσης.

3.1 ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΚΑΙ ΚΑΛΥΤΕΡΕΣ ΘΕΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Δημιουργία ευκαιριών απασχόλησης στην πραγματική οικονομία

Σήμερα, η διατήρηση και η δημιουργία νέων θέσεων εργασίας αποτελεί προτεραιότητα για την ΕΕ. Η ποιοτική εργασία είναι βασική πηγή εισοδήματος, προσφέρει σκοπό στη ζωή και αίσθηση ολοκλήρωσης, είναι δε απαραίτητη για την κοινωνική ένταξη και την ενεργό συμμετοχή στην κοινωνία. Πάνω από 14,5 εκατομμύρια θέσεις εργασίας προστέθηκαν στην οικονομία της ΕΕ μεταξύ 2014 και 2019. Ωστόσο, η κρίση λόγω του κορονοϊού σταμάτησε αυτήν την τάση, οι δε προοπτικές διαβίωσης και απασχόλησης πολλών Ευρωπαίων βρίσκονται σε κίνδυνο.

Τα ενωσιακά και εθνικά μέτρα που λήφθηκαν ως άμεση αντίδραση στην κρίση μπόρεσαν, σε μεγάλο βαθμό, να μετριάσουν τον αρνητικό αντίκτυπο. Τα συστήματα μειωμένου ωραρίου εργασίας ήταν αποτελεσματικά ως προς τη διατήρηση της απασχόλησης στο πλαίσιο της πανδημίας και θα πρέπει να παραμείνουν σε ισχύ όπου είναι απαραίτητο. Το ευρωπαϊκό μέσο προσωρινής στήριξης για τον μετριασμό των κινδύνων ανεργίας σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης (SURE)[21] αποτελεί συνέχεια των πολιτικών κατευθυντήριων γραμμών της Επιτροπής, ως εργαλείο για την προστασία των πολιτών μας σε περιόδους εξωτερικών κλυδωνισμών. Παρέχει δάνεια για τη χρηματοδότηση συστημάτων μειωμένου ωραρίου εργασίας και παρόμοιων μέτρων, ιδίως για τους αυτοαπασχολούμενους. Η ΕΕ εξέδωσε τα πρώτα ενωσιακά κοινωνικά ομόλογα για τη χρηματοδότηση αυτών των δανείων, συμβάλλοντας επίσης στην ανάπτυξη της κοινωνικής χρηματοδότησης στην Ευρώπη. Έως το τέλος του 2020, είχε εγκριθεί στο πλαίσιο του μέσου χρηματοδοτική στήριξη συνολικού ύψους 90,3 δισ. EUR προς 18 κράτη μέλη. Έως τις αρχές Φεβρουαρίου 2021, 15 χώρες της ΕΕ είχαν λάβει περίπου 53,5 δισ. EUR στο πλαίσιο του SURE, ενώ θα ακολουθήσουν περισσότερα. Μέσα στα επόμενα έτη θα αξιολογήσουμε προσεκτικά την επιτυχή εμπειρία του SURE.

Ωστόσο, καθώς η Ευρώπη κινείται από την αντιμετώπιση της κρίσης προς την ανάκαμψη, απαιτείται πιο μακρόπνοη υποστήριξη για τη δημιουργία ποιοτικών θέσεων εργασίας και την απασχόληση προκειμένου να οικοδομηθεί μια βιώσιμη πορεία προς τον στόχο απασχόλησης ύψους 78 % για το 2030. Λόγω της πανδημίας, πολλοί τομείς είναι απίθανο να ανακάμψουν πλήρως για κάποιο χρονικό διάστημα, πολλές δε εταιρείες θα εξέλθουν από την κρίση αυτή σε κατάσταση οικονομικής δυσχέρειας. Η αποκατάσταση και η προώθηση μιας πλήρως λειτουργικής ενιαίας αγοράς αποτελεί επιτακτική ανάγκη για τη στήριξη της ανάκαμψης και τη μεγιστοποίηση του δυναμικού δημιουργίας θέσεων εργασίας σε όλα τα οικονομικά οικοσυστήματα. Σε αυτό το πλαίσιο, απαιτείται στρατηγική προσέγγιση για τη σταδιακή μετάβαση από τα μέτρα έκτακτης ανάγκης σε μέτρα που μπορούν να συμβάλουν στην ανάκαμψη. Η επένδυση στον άνθρωπο είναι απαραίτητη για τη διευκόλυνση των εργασιακών μεταβάσεων προς τον πράσινο και τον ψηφιακό τομέα, αλλά και για τη στήριξη της αναδιάρθρωσης στους τομείς που επλήγησαν περισσότερο από την πανδημία. Οι νέες λύσεις πολιτικής θα

[21] Κανονισμός (ΕΕ) 2020/672 του Συμβουλίου, της 19ης Μαΐου 2020.

πρέπει να περιλαμβάνουν ένα συνεκτικό σύνολο ενεργών πολιτικών για την αγορά εργασίας, όπως, μεταξύ άλλων, κίνητρα για την προσωρινή πρόσληψη και μετάβαση, πολιτικές δεξιοτήτων και βελτιωμένες υπηρεσίες απασχόλησης, αξιοποιώντας πλήρως τα διαθέσιμα κονδύλια της ΕΕ. Τα μέτρα μπορούν να περιλαμβάνουν, για παράδειγμα, στήριξη σε προγράμματα μαθητείας και σχέδια επιχειρηματικότητας ή επαναπασχόλησης που έχουν σχεδιαστεί για τη στήριξη εργαζομένων οι οποίοι αντιμετωπίζουν τον κίνδυνο της ανεργίας. Προτεραιότητα θα πρέπει να δοθεί στις επενδύσεις σε δεξιότητες που απαιτούνται σε αναδυόμενους τομείς, ώστε να δοθούν πραγματικές προοπτικές εργασίας σε εργαζόμενους που κινδυνεύουν με απόλυση ή είναι ήδη άνεργοι. **Για να υποστηρίξει μια ανάκαμψη πλούσια σε θέσεις εργασίας στα κράτη μέλη μετά την κρίση της νόσου COVID-19, η Επιτροπή υποβάλλει, μαζί με το παρόν σχέδιο δράσης, σύσταση της Επιτροπής σχετικά με την αποτελεσματική ενεργό στήριξη της απασχόλησης (EASE)[22] η οποία παρέχει καθοδήγηση σχετικά με τον συνδυασμό μέτρων πολιτικής και διαθέσιμης χρηματοδότησης, με στόχο την προώθηση της δημιουργίας θέσεων εργασίας και των μεταβάσεων μεταξύ θέσεων εργασίας προς τους αναπτυσσόμενους τομείς, ιδίως τον ψηφιακό και τον πράσινο.**

Σε αυτήν τη διαδικασία αλλαγής, η συνεργασία με τις υπηρεσίες απασχόλησης και ο διάλογος μεταξύ των κοινωνικών εταίρων είναι ουσιαστικής σημασίας για την προώθηση κοινωνικά υπεύθυνης αναδιάρθρωσης[23]. Ο κοινωνικός διάλογος, η ενημέρωση, η διαβούλευση και η συμμετοχή των εργαζομένων και των εκπροσώπων τους σε διαφορετικά επίπεδα (συμπεριλαμβανομένου του εταιρικού και τομεακού επιπέδου) διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση των οικονομικών μεταβάσεων και στην προώθηση της καινοτομίας στον χώρο εργασίας, ιδίως ενόψει της εν εξελίξει διττής μετάβασης και των αλλαγών στον κόσμο της εργασίας. Σε επίπεδο ΕΕ, ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο οδηγιών για την ενημέρωση των εργαζομένων και τη διαβούλευση μαζί τους, τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνικό επίπεδο[24], θεσπίζει κανόνες για την προστασία των δικαιωμάτων τους κατά τις διαδικασίες αναδιάρθρωσης. Οι εθνικές αρχές και οι κοινωνικοί εταίροι πρέπει να τηρούν αυτούς τους κανόνες. Θα μπορούσαν να προβλεφθούν συγκεκριμένοι τρόποι για τη βελτίωση της εφαρμογής και επιβολής των εν λόγω οδηγιών. Οι επενδύσεις στον εκσυγχρονισμό των δημόσιων υπηρεσιών απασχόλησης (ΔΥΑ), μεταξύ άλλων μέσω επιλέξιμων μέτρων στο πλαίσιο του RRF και των Ταμείων Συνοχής, μπορεί να αυξήσουν την ικανότητά τους να αντιμετωπίσουν υψηλότερα επίπεδα ανεργίας μετά την πανδημία και να στηρίξουν την αυξανόμενη ροή εργαζομένων μεταξύ τομέων.

Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί στους νέους και στα άτομα χαμηλής ειδίκευσης, ομάδες οι οποίες είναι πιο ευάλωτες στις διακυμάνσεις στην αγορά εργασίας. Χρειάζονται επιπλέον υποστήριξη επειδή πολλοί εργάζονταν σε τομείς που επλήγησαν περισσότερο από την πανδημία (όπως ο τουρισμός), άλλοι, αφού ολοκλήρωσαν τις σπουδές τους, είχαν λιγότερες ευκαιρίες να εισέλθουν στην αγορά εργασίας για πρώτη φορά, ενώ άλλοι αναγκάστηκαν να διακόψουν την εκπαίδευση ή την κατάρτισή τους και δεν μπόρεσαν να αποκτήσουν κάποιον τίτλο, όπως είχαν προγραμματίσει. Οι

[22] C(2021) 1372, της 4ης Μαρτίου 2021.
[23] https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=782&langId=en.
[24] Οδηγίες 98/59/ΕΚ, 2001/23/ΕΚ, 2002/14/ΕΚ, 2009/38/ΕΚ, 2001/86/ΕΚ.

ενισχυμένες εγγυήσεις για τη νεολαία[25] παρέχουν καθοδήγηση προς μια σταθερή ένταξη στην αγορά εργασίας με έμφαση στην ποιοτική απασχόληση. Υποστηρίζονται από το πρόγραμμα NextGenerationEU και το ΠΔΠ, κυρίως μέσω του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου+ (ΕΚΤ+) με την υποστήριξη του RRF για τα επιλέξιμα μέτρα. Η Επιτροπή επαναλαμβάνει την έκκλησή της προς τα κράτη μέλη να αφιερώσουν τουλάχιστον 22 δισ. EUR για τη στήριξη της απασχόλησης των νέων[26]. Η πρακτική άσκηση ή η μαθητεία επιτρέπουν την απόκτηση πρακτικής και άμεσης εμπειρίας. Διευκολύνουν με χρήσιμο τρόπο την πρόσβαση των νέων στην αγορά εργασίας. Ωστόσο, ο στόχος αυτός μπορεί να επιτευχθεί μόνον εάν η πρακτική άσκηση είναι καλής ποιότητας και υπό δίκαιες συνθήκες εργασίας.

Η στήριξη της απασχόλησης και των εργαζομένων δεν μπορεί να είναι επιτυχής χωρίς στήριξη των εταιρειών και των επιχειρηματιών. Η δυναμική βιομηχανία παραμένει κομβικής σημασίας για τη μελλοντική ευημερία της Ευρώπης και βασική πηγή νέων θέσεων εργασίας. Η ευρωπαϊκή βιομηχανία απασχολεί περίπου 35 εκατομμύρια άτομα, με πολλά εκατομμύρια επιπλέον θέσεις εργασίας να συνδέονται με αυτήν. Με τη νέα βιομηχανική στρατηγική[27] και το σχέδιο δράσης για την κυκλική οικονομία[28], που εγκαινιάστηκαν τον Μάρτιο του 2020, η Επιτροπή έθεσε τα θεμέλια για μια βιομηχανική πολιτική που ενθαρρύνει καινοτόμα και ανταγωνιστικά βιομηχανικά οικοσυστήματα. Οι φιλοδοξίες μας δεν έχουν αλλάξει και πρέπει να επιταχύνουμε την ανάκαμψη. Η στρατηγική θα επικαιροποιηθεί για να συνεχίσει να διασφαλίζει το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα και την ανθεκτικότητα της Ευρώπης, έτσι ώστε η βιομηχανία να μπορέσει να δώσει ώθηση στον πράσινο και τον ψηφιακό μετασχηματισμό.

Οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ) διαδραματίζουν επίσης βασικό ρόλο για μια ανάκαμψη πλούσια σε θέσεις εργασίας[29]. Λίγο πριν από την πανδημία, το 50 % των ΜΜΕ με τουλάχιστον 10 υπαλλήλους είχαν αυξήσει τις θέσεις εργασίας τους τα τρία προηγούμενα χρόνια και το 44 % των ΜΜΕ έκαναν σχέδια να αυξήσουν τον αριθμό των εργαζομένων τους. Όσες είχαν καινοτομήσει ήταν πιθανότερο να αυξήσουν τις θέσεις απασχόλησής τους σε σύγκριση με όσες δεν είχαν. Ο τομέας των υπηρεσιών και μόνο, όπου κυριαρχούν σε μεγάλο βαθμό οι ΜΜΕ, αντιπροσωπεύει το 70 % περίπου του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος (ΑΕΠ) και της απασχόλησης στην ΕΕ, δημιουργώντας τις περισσότερες από τις νέες θέσεις εργασίας. Παράδειγμα αποτελεί ο τομέας της υγείας και της κοινωνικής μέριμνας, το δυναμικό ανάπτυξης του οποίου εκτιμάται σε 8 εκατομμύρια νέες θέσεις εργασίας τα επόμενα 10 χρόνια. Σε αυτό το τμήμα του εργατικού δυναμικού εκπροσωπούνται σε πολύ μεγάλο βαθμό οι γυναίκες, ο οποίες παρέχουν τόσο επίσημη όσο και άτυπη (και μη αμειβόμενη) φροντίδα. Έχοντας πληγεί ιδιαίτερα από την πανδημία, οι μικρές επιχειρήσεις και οι αυτοαπασχολούμενοι αντιμετωπίζουν σοβαρές δυσκολίες ως προς την επιβίωσή τους. Είναι, επομένως, υψίστης σημασίας η ενίσχυση της στήριξης προς τις ΜΜΕ και το επιχειρηματικό πνεύμα, συμπεριλαμβανομένης της γυναικείας επιχειρηματικότητας, ώστε να τους

[25] Σύσταση του Συμβουλίου (C 372/01), της 30ής Οκτωβρίου 2020.
[26] COM(2020) 276 final της 1ης Ιουλίου 2020.
[27] COM (2020) 102 final της 10ης Μαρτίου 2020.
[28] COM(2020) 98 final της 11ης Μαρτίου 2020.
[29] COM (2020) 103 final της 10ης Μαρτίου 2020.

μπορέσουν να ανοικοδομήσουν τις δραστηριότητές τους και να δοθεί ώθηση στις καινοτόμες νεοσύστατες επιχειρήσεις για να ανθίσουν κατά το στάδιο της ανάκαμψης της ΕΕ.

Νέες ευκαιρίες θα προέλθουν επίσης από την κοινωνική οικονομία, η οποία δημιουργεί θέσεις εργασίας ενώ ταυτόχρονα αντιμετωπίζει βασικές κοινωνικές προκλήσεις σ' ένα ευρύ φάσμα τομέων, συχνά μέσω της κοινωνικής καινοτομίας. Η αμειβόμενη απασχόληση στην κοινωνική οικονομία κυμαίνεται από λιγότερο από 1 % έως 10 % του συνολικού εργατικού δυναμικού στα κράτη μέλη, αποκαλύπτοντας ένα μεγάλο ανεκμετάλλευτο οικονομικό δυναμικό.

Η Επιτροπή:

- θα επανεξετάσει το 2022 τη σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με το **πλαίσιο ποιότητας για την πρακτική άσκηση**, ιδίως όσον αφορά τις συνθήκες εργασίας.
- με βάση την εφαρμογή της βιομηχανικής στρατηγικής του 2020 και τα διδάγματα που αντλήθηκαν από την πανδημία της COVID-19, θα επικαιροποιήσει τη νέα **βιομηχανική στρατηγική για την Ευρώπη** το δεύτερο τρίμηνο του 2021.
- θα υιοθετήσει **σχέδιο δράσης για την κοινωνική οικονομία** το 4ο τρίμηνο του 2021 και θα αξιοποιήσει τις δυνατότητες της κοινωνικής οικονομίας να δημιουργεί ποιοτικές θέσεις εργασίας και να συμβάλλει σε δίκαιη και βιώσιμη ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς.
- θα αξιολογήσει την **πείρα που αποκομίστηκε από το ευρωπαϊκό μέσο προσωρινής στήριξης για τον μετριασμό των κινδύνων ανεργίας σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης (SURE).**

Η Επιτροπή ενθαρρύνει:

- τα κράτη μέλη να σχεδιάσουν και να εφαρμόσουν συνεκτικές δέσμες μέτρων για την προώθηση της **αποτελεσματικής ενεργού στήριξης στην απασχόληση (EASE)** μετά την κρίση της νόσου COVID-19, αξιοποιώντας πλήρως τα κονδύλια της ΕΕ που διατίθενται για τον σκοπό αυτό.
- τα κράτη μέλη να εφαρμόσουν τις ενισχυμένες **εγγυήσεις για τη νεολαία** με ιδιαίτερη έμφαση στις ποιοτικές προσφορές που υποστηρίζουν τη σταθερή ένταξη στην αγορά εργασίας, χρησιμοποιώντας την οικονομική στήριξη της ΕΕ.
- τις εθνικές αρχές και τους κοινωνικούς εταίρους να διασφαλίσουν την **ενημέρωση των εργαζομένων και τη διαβούλευση μαζί τους κατά τις διαδικασίες αναδιάρθρωσης** όπως απαιτείται από τους κανόνες της ΕΕ και να **προωθήσουν τη συμμετοχή των εργαζομένων σε επίπεδο εταιρείας** με σκοπό την προώθηση της καινοτομίας στον χώρο εργασίας.
- τις εθνικές, περιφερειακές και τοπικές αρχές να στηρίξουν την επιχειρηματικότητα, συμπεριλαμβανομένης της γυναικείας επιχειρηματικότητας, και να συμβάλουν στη δημιουργία ευνοϊκού περιβάλλοντος για την ψηφιοποίηση, τη βιωσιμότητα και την ανθεκτικότητα των ΜΜΕ.
- τις εθνικές, περιφερειακές και τοπικές αρχές, μαζί με τη βιομηχανία, συμπεριλαμβανομένων των ΜΜΕ, των κοινωνικών εταίρων και των ερευνητών, να

συμβάλουν στο έργο της Επιτροπής για τα **βιομηχανικά οικοσυστήματα** —με έμφαση στη διασυνοριακή συνεργασία και τη συνεργασία μεταξύ οικοσυστημάτων, μεταξύ άλλων μέσω του βιομηχανικού φόρουμ[30].

Πρότυπα εργασίας κατάλληλα για το μέλλον της εργασίας

Οι συνθήκες εργασίας στην ΕΕ είναι από τις καλύτερες στον κόσμο. Η νομοθεσία της ΕΕ ορίζει ελάχιστες απαιτήσεις για τις συνθήκες εργασίας, τον χρόνο εργασίας, την υγεία και την ασφάλεια στην εργασία, αλλά και την ίση μεταχείριση των ατόμων ανεξάρτητα από το φύλο, την εθνοτική ή φυλετική καταγωγή, την αναπηρία, τη θρησκεία ή τις πεποιθήσεις, την ηλικία ή τον γενετήσιο προσανατολισμό τους. Εγγυάται επίσης ίση μεταχείριση των μετακινούμενων εργαζομένων με τους εγχώριους όσον αφορά την πρόσβαση στην απασχόληση, τις συνθήκες εργασίας και όλα τα άλλα κοινωνικά και φορολογικά πλεονεκτήματα. Ωστόσο, ο κόσμος της εργασίας βρίσκεται σε διαρκή αλλαγή, ιδίως λόγω της ψηφιοποίησης. Αναδύονται νέες μορφές οργάνωσης εργασίας και σχέσεων απασχόλησης, οι οποίες συνοδεύονται από νέες ευκαιρίες και προκλήσεις. Η επίτευξη πλήρους απασχόλησης θα απαιτήσει όχι μόνο σημαντική αύξηση της συμμετοχής στην αγορά εργασίας, αλλά και κατάλληλες συνθήκες εργασίας που θα στηρίζουν ποιοτικές θέσεις απασχόλησης, κάτι το οποίο αποτελεί βασική ευθύνη των εργοδοτών. Η φορολόγηση θα πρέπει να μετατοπιστεί από την εργασία σε άλλες πηγές που στηρίζουν περισσότερο την απασχόληση και συνάδουν με τους κλιματικούς και περιβαλλοντικούς στόχους, προστατεύοντας παράλληλα τα έσοδα ώστε να παρέχεται επαρκής κοινωνική προστασία.

Η πρώτη πρόκληση που πρέπει να αντιμετωπιστεί είναι η φτώχεια των εργαζομένων και η ανισότητα. Οι αγορές εργασίας της ΕΕ έχουν να αντιμετωπίσουν ένα αυξανόμενο ποσοστό χαμηλόμισθων και χαμηλής ειδίκευσης θέσεων εργασίας, αλλά και τη διάβρωση των παραδοσιακών δομών συλλογικών διαπραγματεύσεων σε ορισμένες χώρες. Για την παρακολούθηση αυτών των τάσεων, το Eurofound θα συνεχίσει να παρέχει στοιχεία σχετικά με την εξέλιξη των εργασιακών σχέσεων και των μισθών σε ολόκληρη την ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων των μισθών διαβίωσης και των αποδοχών των αυτοαπασχολούμενων.

Η διασφάλιση ότι οι θέσεις εργασίας παρέχουν επαρκή μισθό είναι απαραίτητη για την εξασφάλιση επαρκών συνθηκών εργασίας και διαβίωσης για τους εργαζομένους και τις οικογένειές τους, καθώς και για την οικοδόμηση δίκαιων και ανθεκτικών οικονομιών και τη στήριξη της ανάπτυξης χωρίς αποκλεισμούς. Τον Οκτώβριο του 2020, και με στόχο τη διασφάλιση ελάχιστων προτύπων σε ολόκληρη την ΕΕ ως προς τους επαρκείς ελάχιστους μισθούς, με παράλληλη στήριξη των συλλογικών διαπραγματεύσεων, η Επιτροπή υπέβαλε πρόταση οδηγίας για επαρκείς κατώτατους μισθούς[31], με πλήρη σεβασμό των εθνικών παραδόσεων και της αυτονομίας των κοινωνικών εταίρων.

[30] https://ec.europa.eu/growth/industry/policy/dialogue-expert-advice_en

[31] COM(2020) 682, της 28ης Οκτωβρίου 2020.

Μια άλλη σημαντική αναδυόμενη τάση είναι η ασάφεια όσον αφορά τις παραδοσιακές γραμμές μεταξύ εργαζομένων και αυτοαπασχολούμενων, αλλά και η αυξανόμενη ετερογένεια μεταξύ των αυτοαπασχολούμενων. Ένα παράδειγμα είναι η εμφάνιση ευάλωτων αυτοαπασχολούμενων που εργάζονται μέσα από πλατφόρμες και υπό επισφαλείς συνθήκες. Η πανδημία ανέδειξε το ζήτημα αυτό για τους εργαζόμενους στον τομέα των παραδόσεων, ιδίως όσον αφορά την πρόσβασή τους στην κοινωνική προστασία και τους κινδύνους για την υγεία και την ασφάλεια. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή συγκεντρώνει στοιχεία σχετικά με τις συνθήκες εργασίας, ιδίως για όσους εργάζονται μέσα από πλατφόρμες. Σύμφωνα με το άρθρο 154 της ΣΛΕΕ, τον Φεβρουάριο του 2021 η Επιτροπή δρομολόγησε διαβούλευση με τους κοινωνικούς εταίρους σχετικά με την πιθανή κατεύθυνση της δράσης της ΕΕ[32]. Τον Ιούνιο του 2020 η Επιτροπή εγκαινίασε επίσης πρωτοβουλία[33] ώστε να διασφαλιστεί ότι το δίκαιο περί ανταγωνισμού της ΕΕ δεν εμποδίζει τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας μέσω συλλογικών συμβάσεων για τους αυτοαπασχολούμενους που τη χρειάζονται.

Η επιταχυνόμενη ψηφιοποίηση των χώρων εργασίας δίνει επίσης έμφαση σε ζητήματα που σχετίζονται με την επιτήρηση, τη χρήση δεδομένων και την εφαρμογή αλγοριθμικών εργαλείων διαχείρισης. Τα συστήματα τεχνητής νοημοσύνης (ΤΝ) εφαρμόζονται συχνά για την καθοδήγηση των προσλήψεων, την παρακολούθηση του φόρτου εργασίας, τον καθορισμό των συντελεστών αμοιβής, τη διαχείριση των σταδιοδρομιών ή την αύξηση της αποτελεσματικότητας των διαδικασιών και κατά την εκτέλεση εργασιών που συνεπάγονται υψηλή έκθεση. Η αντιμετώπιση των προκλήσεων που θέτει η αλγοριθμική λήψη αποφάσεων, και ιδίως των κινδύνων για μεροληπτικές αποφάσεις, διακρίσεις και έλλειψη διαφάνειας, μπορεί να βελτιώσει την εμπιστοσύνη στα συστήματα που λειτουργούν με ΤΝ, να προαγάγει την υιοθέτησή τους και να προστατεύσει τα θεμελιώδη δικαιώματα.

Η τηλεργασία έχει γίνει ο κανόνας για πολλούς λόγω της πανδημίας, είναι δε πολύ πιθανό ότι θα συνεχίσει να εφαρμόζεται ευρέως και μακροπρόθεσμα. Η δυνατότητα εργασίας από οπουδήποτε και ανά πάσα στιγμή ήταν ζωτικής σημασίας για τη συνέχιση των δραστηριοτήτων. Η τηλεργασία προσφέρει ευκαιρίες για συνέργειες και αποτελεσματικότητα όσον αφορά την ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής: η μείωση του χρόνου μετάβασης στην εργασία και της κόπωσης, καθώς και η πιο ευέλικτη οργάνωση της επαγγελματικής και ιδιωτικής ζωής, μπορούν να οδηγήσουν σε αύξηση της παραγωγικότητας και σε θετικό αντίκτυπο όσον αφορά την πράσινη μετάβαση. Ταυτόχρονα, η γενικευμένη τηλεργασία αυξάνει την ανάγκη προβληματισμού, για παράδειγμα όσον αφορά τα όρια του συμβατικού χρόνου εργασίας και την ισορροπία μεταξύ εργασίας και προσωπικής ζωής.

Και οι δύο αυτές εξελίξεις —ψηφιοποίηση και τηλεργασία— απαιτούν ευρεία συζήτηση πολιτικής με όλα τα σχετικά ενδιαφερόμενα μέρη, και ιδίως τους κοινωνικούς εταίρους. Τον Ιούνιο του 2020 οι διεπαγγελματικοί κοινωνικοί εταίροι υπέγραψαν αυτόνομη συμφωνία-πλαίσιο για την ψηφιοποίηση, η οποία περιλάμβανε

[32] C(2021) 1127 final της 24ης Φεβρουαρίου 2021.
[33] https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_20_1237 και https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/mex_21_23.

ενότητα σχετικά με τους τρόπους σύνδεσης και αποσύνδεσης[34]. Στις 21 Ιανουαρίου 2021 το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε ψήφισμα με βάση την έκθεση νομοθετικής πρωτοβουλίας σχετικά με το δικαίωμα στην αποσύνδεση[35]. Το ψήφισμα καλεί την Επιτροπή να υποβάλει πρόταση οδηγίας σχετικά με τα ελάχιστα πρότυπα και τους όρους ώστε να διασφαλιστεί ότι οι εργαζόμενοι είναι σε θέση να ασκούν το δικαίωμά τους στην αποσύνδεση. Το ψήφισμα υπογραμμίζει επίσης τον θεμελιώδη ρόλο που διαδραματίζουν οι κοινωνικοί εταίροι στον εντοπισμό και την εφαρμογή μέτρων σχετικά με το δικαίωμα στην αποσύνδεση, καθώς και στην εξεύρεση της σωστής ισορροπίας μεταξύ της αξιοποίησης των ευκαιριών που προσφέρει η ψηφιοποίηση στον χώρο εργασίας και της αντιμετώπισης των προκλήσεων που θέτουν. Για τον σκοπό αυτό, ως πρώτο βήμα, το ψήφισμα του Κοινοβουλίου συνιστά στους κοινωνικούς εταίρους να λάβουν μέτρα εφαρμογής εντός της επόμενης τριετίας.

Όπως αναφέρεται στις πολιτικές κατευθύνσεις της Επιτροπής, η Επιτροπή δεσμεύεται να ανταποκρίνεται στα ψηφίσματα πρωτοβουλίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου βάσει του άρθρου 225 της ΣΛΕΕ με νομοθετική πράξη, με πλήρη σεβασμό προς τις αρχές της αναλογικότητας, της επικουρικότητας και της βελτίωσης της νομοθεσίας. Η όποια πρόταση της Επιτροπής για νομοθετική πράξη που σχετίζεται με το δικαίωμα στην αποσύνδεση πρέπει να υπόκειται, βάσει του άρθρου 154 της ΣΛΕΕ, σε διαβούλευση με τους κοινωνικούς εταίρους της ΕΕ, οι οποίοι μπορεί να αποφασίσουν να ενεργήσουν μέσω συμφωνιών.

Η Επιτροπή καλεί τους κοινωνικούς εταίρους να βρουν από κοινού συμφωνημένες λύσεις για την αντιμετώπιση των προκλήσεων που θέτουν η τηλεργασία, η ψηφιοποίηση και το δικαίωμα αποσύνδεσης. Η Επιτροπή θα αξιολογήσει τις υπάρχουσες πρακτικές και κανόνες σχετικά με το δικαίωμα αποσύνδεσης και θα υποστηρίξει δυναμικά τους κοινωνικούς εταίρους στην προσπάθειά τους, διευκολύνοντας τις συζητήσεις και τον εντοπισμό βέλτιστων πρακτικών. Η μελλοντική έκθεση εφαρμογής της οδηγίας για τον χρόνο εργασίας[36] θα παράσχει επίσης την ευκαιρία περαιτέρω προβληματισμού σχετικά με τις επιπτώσεις της τηλεργασίας στον χρόνο εργασίας.

Η Επιτροπή:

- θα υποβάλει το 4ο τρίμηνο του 2021 **νομοθετική πρόταση σχετικά με τις συνθήκες εργασίας των εργαζομένων σε πλατφόρμες**, μετά από διαβούλευση με τους κοινωνικούς εταίρους.
- θα προτείνει πρωτοβουλία το 4ο τρίμηνο του 2021 ώστε να διασφαλιστεί ότι το **δίκαιο ανταγωνισμού της ΕΕ** δεν εμποδίζει τις συλλογικές συμβάσεις για (μερικούς) αυτοαπασχολούμενους.
- μετά τη λευκή βίβλο για την τεχνητή νοημοσύνη, θα υποβάλει **κανονισμό της ΕΕ για την ΤΝ** το 2ο τρίμηνο του 2021, με στόχο την υιοθέτηση αξιόπιστων τρόπων χρήσης της ΤΝ στην οικονομία της ΕΕ, μεταξύ άλλων στον χώρο εργασίας για όλες τις μορφές απασχόλησης**.**

[34] https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=521&langId=en&agreementId=5665.
[35] https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2021-0021_EL.pdf.
[36] Οδηγία 2003/88/ΕΚ, της 18ης Νοεμβρίου 2003.

- θα υποβάλει το 2022 έκθεση σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας για τον χρόνο εργασίας.
- θα διασφαλίσει ότι δοθεί κατάλληλη συνέχεια στο ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου που περιέχει συστάσεις προς την Επιτροπή σχετικά με το δικαίωμα στην αποσύνδεση.

Η Επιτροπή ενθαρρύνει:

- τους κοινωνικούς εταίρους να αναλάβουν δράση σε συνέχεια της **αυτόνομης συμφωνίας-πλαισίου για την ψηφιοποίηση**, ιδίως σε σχέση με τους τρόπους σύνδεσης και αποσύνδεσης, και να διερευνήσουν: 1) μέτρα που θα διασφαλίζουν δίκαιες συνθήκες τηλεργασίας και 2) μέτρα που θα διασφαλίζουν ότι όλοι οι εργαζόμενοι μπορούν να διαθέτουν ουσιαστικό δικαίωμα στην αποσύνδεση.

Επαγγελματικά πρότυπα ασφάλειας και υγείας για έναν νέο κόσμο εργασίας

Η βελτίωση των προδιαγραφών ασφάλειας και υγείας στην εργασία δεν είναι μόνο απαραίτητη για την προστασία της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων, αλλά και ευεργετική για την παραγωγικότητα της εργασίας, την απασχόληση και την οικονομία συνολικά. Τα εργατικά ατυχήματα και ασθένειες οδηγούν σε εκτιμώμενη ετήσια απώλεια ύψους περίπου 3,3 % του ΑΕΠ στην ΕΕ. Κατά την τελευταία δεκαετία το ευρωπαϊκό πλαίσιο πολιτικής και οι κανόνες για την υγεία και ασφάλεια στην εργασία (ΥΑΕ) συνέβαλαν σε σημαντική βελτίωση των συνθηκών εργασίας. Το ποσοστό θανατηφόρων ατυχημάτων στην εργασία έχει μειωθεί κατά σχεδόν 30 %.

Οι ραγδαίες τεχνολογικές και κοινωνικές μεταβολές καθιστούν αναγκαία την ενημέρωση του στρατηγικού πλαισίου της ΕΕ για την ασφάλεια και την υγεία στην εργασία. Η πανδημία κατέδειξε πόσο απαραίτητα είναι τα κατάλληλα μέτρα υγείας και ασφάλειας. Η επιτάχυνση της ψηφιοποίησης μεταμορφώνει την ίδια την έννοια του εργασιακού περιβάλλοντος, τη φύση και το περιεχόμενο των εκτελούμενων εργασιών, τις ρυθμίσεις του χρόνου εργασίας και τις σχέσεις στον χώρο εργασίας. Σε αυτό το πλαίσιο, οι ψυχοκοινωνικοί και οργανωτικοί παράγοντες κινδύνου μπορεί να οδηγήσουν σε υψηλότερα επίπεδα εργασιακού άγχους, κακή ψυχική υγεία, καθώς και εργονομικούς κινδύνους και κινδύνους ασφάλειας. Αυτό αποτελεί ιδιαίτερο πρόβλημα για τις πολύ μικρές επιχειρήσεις και τις ΜΜΕ.

Η διασφάλιση υγιούς και ασφαλούς εργασιακού περιβάλλοντος είναι επομένως ζωτικής σημασίας για την προστασία των εργαζομένων, τη διατήρηση της παραγωγικότητας και τη δυνατότητα βιώσιμης οικονομικής ανάκαμψης. Το νέο στρατηγικό πλαίσιο της ΕΕ για την ασφάλεια και την υγεία στην εργασία θα καθορίζει τις βασικές αρχές και στόχους για τη συντονισμένη δράση των κρατών μελών, των κοινωνικών εταίρων και άλλων ενδιαφερομένων με στόχο τη βελτίωση της υγείας και της ασφάλειας των εργαζομένων.

Η Επιτροπή:

- θα υποβάλει το 2ο τρίμηνο του 2021 **νέο στρατηγικό πλαίσιο για την ασφάλεια και υγεία στην εργασία για την περίοδο 2021-27**, με στόχο να επικαιροποιήσει τα πρότυπα προστασίας για τους εργαζόμενους και αντιμετωπίσει τόσο τους παραδοσιακούς όσο και τους νέους κινδύνους που σχετίζονται με την εργασία.
- αναλόγως του αποτελέσματος της εν εξελίξει διαβούλευσης με τους κοινωνικούς εταίρους, θα υποβάλει νομικές προτάσεις το 2022 για **περαιτέρω μείωση της έκθεσης των εργαζομένων σε επικίνδυνες χημικές ουσίες, συμπεριλαμβανομένου του αμιάντου**[37]**.**

Η Επιτροπή ενθαρρύνει:

- τις δημόσιες αρχές και τους κοινωνικούς εταίρους να διασφαλίσουν την **εφαρμογή και επιβολή των υφιστάμενων κανόνων**.

Κινητικότητα του εργατικού δυναμικού

Η κινητικότητα βρίσκεται στο επίκεντρο του ευρωπαϊκού εγχειρήματος. Τα τελευταία χρόνια η Επιτροπή έχει προτείνει ένα φιλόδοξο θεματολόγιο για τη δίκαιη κινητικότητα των εργαζομένων. Το θεματολόγιο αυτό περιλάμβανε τη μεταρρύθμιση του δικτύου EURES[38], την αναθεώρηση των κανόνων για την απόσπαση εργαζομένων[39], την αναθεώρηση των κανόνων συντονισμού της κοινωνικής ασφάλισης[40], καθοδήγηση σε θέματα πολιτικής[41] και νέους κοινωνικούς κανόνες για τους μετακινούμενους εργαζόμενους στις οδικές μεταφορές (μεταξύ άλλων για την απόσπαση οδηγών)[42], την καταπολέμηση της αδήλωτης εργασίας και τη δημιουργία Ευρωπαϊκής Αρχής Εργασίας (ELA)[43]. Οι προσπάθειες εστιάζονται πλέον στην πλήρη εφαρμογή και επιβολή των κανόνων αυτών. Η Επιτροπή, από κοινού με την ELA, θα στηρίξει τις εθνικές αρχές και τις υπηρεσίες επιθεώρησης εργασίας, για παράδειγμα μέσω της ανάπτυξης ικανοτήτων και της παροχής πληροφοριών σχετικά με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις όσον αφορά την εργασία στο εξωτερικό.

Η πανδημία της COVID-19 έχει αναδείξει τις επισφαλείς συνθήκες εργασίας πολλών μετακινούμενων εργαζομένων, μεταξύ των οποίων και οι εποχιακοί εργαζόμενοι. Η προστασία και η βελτίωση των δικαιωμάτων και των συνθηκών εργασίας τους, με παράλληλη διασφάλιση της απρόσκοπτης κινητικότητας του εργατικού δυναμικού προς όφελος των επιχειρήσεων και των διοικήσεων, είναι κομβικής σημασίας για την εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς. Η Επιτροπή θέσπισε μέτρα στο μακροπρόθεσμο σχέδιο δράσης της για τη βελτίωση της εφαρμογής και της

[37] Μετά τη διαβούλευση με τους κοινωνικούς εταίρους που ξεκίνησε στις 17 Δεκεμβρίου 2020 [C(2020) 8944 final].
[38] Δικτυακή πύλη EURES.
[39] Οδηγία (ΕΕ) 2018/957, της 28ης Ιουνίου 2018.
[40] COM(2016) 815 final της 14ης Δεκεμβρίου 2016.
[41] COM(2020) 789, της 9ης Δεκεμβρίου 2020.
[42] Κανονισμός (ΕΕ) 2020/1054, της 15ης Ιουλίου 2020.
[43] Κανονισμός (ΕΕ) 2019/1149, της 20ής Ιουνίου 2019.

επιβολής των κανόνων της ενιαίας αγοράς[44], μεταξύ άλλων στο πλαίσιο της κινητικότητας των εργαζομένων. Η Επιτροπή εξέδωσε οδηγίες σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων[45] και για τους εποχιακούς εργαζόμενους[46] στην ΕΕ στο πλαίσιο της πανδημίας της COVID-19. Ως συνέχεια, βρίσκεται σε εξέλιξη η συγκέντρωση στοιχείων σχετικά με τη χρήση της εργασίας μέσω εταιρειών προσωρινής απασχόλησης, ιδίως στο πλαίσιο της διασυνοριακής εργασίας. Η διαδικασία αυτή θα παράσχει τη βάση ώστε η Επιτροπή να αξιολογήσει την ανάγκη νομοθετικής ή άλλης δράσης σε επίπεδο ΕΕ, ιδίως όσον αφορά την πιθανή αναθεώρηση της οδηγίας περί της εργασίας μέσω εταιρείας προσωρινής απασχόλησης[47].

Η Επιτροπή:

- θα συνεργαστεί με την Ευρωπαϊκή Αρχή Εργασίας (ΕΑΕ) για την ορθή εφαρμογή και επιβολή των ενωσιακών κανόνων για την κινητικότητα του εργατικού δυναμικού, την ανάπτυξη ικανοτήτων για ενημέρωση και επιθεωρήσεις εργασίας σε εθνικό επίπεδο και την προστασία των μετακινούμενων εργαζομένων, συμπεριλαμβανομένων των εποχιακών. **Το 2024 η Επιτροπή θα αξιολογήσει την απόδοση της Αρχής σε σχέση με τον στόχο και τα καθήκοντά της και, ενδεχομένως, θα επανεξετάσει το πεδίο εφαρμογής της εντολής της.**

Η Επιτροπή ενθαρρύνει:

- το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο να ολοκληρώσουν τις διαπραγματεύσεις για την **αναθεώρηση των κανόνων συντονισμού της κοινωνικής ασφάλισης**.
- τις δημόσιες αρχές και τους κοινωνικούς εταίρους να συνεργαστούν με στόχο την **προστασία των δικαιωμάτων των μετακινούμενων εργαζομένων, συμπεριλαμβανομένων των εποχιακών**.

3.2 ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΙΣΟΤΗΤΑ

Επενδύσεις σε δεξιότητες και εκπαίδευση ώστε να δημιουργηθούν νέες ευκαιρίες για όλους

Το εξειδικευμένο εργατικό δυναμικό αποτελεί την κινητήρια δύναμη μιας ευημερούσας πράσινης και ψηφιακής οικονομίας που τροφοδοτείται από καινοτόμες ιδέες και προϊόντα, αλλά και των τεχνολογικών εξελίξεων. Τα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης διαδραματίζουν καίριο ρόλο στη θεμελίωση της διά βίου μάθησης, της απασχολησιμότητας και της συμμετοχής στην κοινωνία. Πρέπει να επιδιωχθούν επενδύσεις στη μάθηση, καθώς τυχόν μαθησιακές απώλειες θα έχουν μακροπρόθεσμες αρνητικές συνέπειες στην παραγωγικότητα και την αύξηση του ΑΕΠ.

[44] COM(2020) 94 final της 3ης Μαρτίου 2020.
[45] 2020/C 102 I/03, της 30ής Μαρτίου 2020.
[46] C(2020) 4813 final της 16ης Ιουλίου 2020.
[47] Οδηγία 2008/104/ΕΚ, της 19ης Νοεμβρίου 2008.

Η πράσινη και η ψηφιακή μετάβαση επιτείνουν περαιτέρω την ανάγκη για συνεχείς επενδύσεις σε συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης. Η αρχική εκπαίδευση και κατάρτιση, συμπεριλαμβανομένης της προσχολικής εκπαίδευσης και φροντίδας, παρέχουν τα εχέγγυα για τη δημιουργία των βασικών και εγκάρσιων δεξιοτήτων που απαιτούνται στις ταχέως μεταβαλλόμενες κοινωνίες. Αποτελούν επίσης τη βάση για κάθε περαιτέρω μάθηση και ανάπτυξη δεξιοτήτων. Ένας σημαντικός παράγοντας επιτυχίας για να διασφαλιστεί ότι τόσο τα παιδιά όσο και οι νέοι και οι ενήλικες έχουν πρόσβαση σε σύγχρονη εκπαίδευση και κατάρτιση είναι ο εκσυγχρονισμός των σχολείων, καθώς και αυτών καθεαυτών των κέντρων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης. Η προώθηση της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας ξεκινά από νεαρή ηλικία. Η Επιτροπή θα προτείνει σύσταση του Συμβουλίου[48] για να συμβάλει στην ενσωμάτωση της βιοποικιλότητας και των οικοσυστημάτων στην εκπαίδευση και την κατάρτιση. Επιπλέον, οι εμβληματικές πρωτοβουλίες της Πράσινης Συμφωνίας στο πλαίσιο του RRF, όπως οι «*Ενίσχυση της ενέργειας*», «*Ανακαίνιση*» και «*Επαναφόρτιση και ανεφοδιασμός*», θα στηρίξουν την απόκτηση νέων πράσινων δεξιοτήτων και θα δημιουργήσουν νέες ευκαιρίες απασχόλησης που σχετίζονται με τις πράσινες τεχνολογίες.

Επιπρόσθετα, το σχέδιο δράσης για την ψηφιακή εκπαίδευση 2021-27[49], το οποίο περιλαμβάνει τον επικείμενο ευρωπαϊκό κόμβο ψηφιακής εκπαίδευσης, έχει σκοπό να στηρίξει την ανάπτυξη ενός οικοσυστήματος ψηφιακής εκπαίδευσης υψηλών επιδόσεων στην Ευρώπη, καθώς και να ενισχύσει τις ψηφιακές δεξιότητες και ικανότητες ώστε να αντιμετωπιστεί η πρόκληση που θέτει για όλους ο ψηφιακός μετασχηματισμός. Οι στόχοι αυτοί απέκτησαν ακόμη μεγαλύτερη σημασία με την κρίση της νόσου COVID-19, καθώς τα παιδιά και οι νέοι από μειονεκτούντα περιβάλλοντα αντιμετωπίζουν σημαντικά εμπόδια ως προς την πρόσβαση στην ηλεκτρονική μάθηση και τη συνεχή εκπαίδευση και κατάρτιση.

Τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και η επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση (ΕΕΚ) διασφαλίζουν ότι το σημερινό και μελλοντικό εργατικό δυναμικό μας διαθέτει τις κατάλληλες δεξιότητες και μπορεί να συμβάλει στην ανάκαμψη. Ο Ευρωπαϊκός Χώρος Εκπαίδευσης, το θεματολόγιο δεξιοτήτων του 2020[50], το σχέδιο δράσης για την ψηφιακή εκπαίδευση και η σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με την ΕΕΚ για βιώσιμη ανταγωνιστικότητα, κοινωνική δικαιοσύνη και ανθεκτικότητα[51] υποστηρίζουν τα κράτη μέλη στην αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων. Ο Ευρωπαϊκός Χώρος Έρευνας αποτελεί επίσης ακρογωνιαίο λίθο για να καταστεί η Ευρώπη ανταγωνιστική και βιώσιμη και να δημιουργηθούν ευκαιρίες μέσω της καινοτομίας[52].

Για να επιτευχθεί ο στόχος δεξιοτήτων του 2030 για συμμετοχή του 60 % των ενηλίκων σε μάθηση κάθε χρόνο, απαιτούνται συνεχείς δημόσιες και ιδιωτικές

[48] COM(2020) 625 final της 30ής Σεπτεμβρίου 2020.
[49] Σχέδιο δράσης για την ψηφιακή εκπαίδευση 2021-2027.
[50] COM(2020) 274 final της 1ης Ιουλίου 2020.
[51] Σύσταση του Συμβουλίου (C 417/01), της 24ης Νοεμβρίου 2020.
[52] COM(2020) 628 final της 30ής Σεπτεμβρίου 2020.

επενδύσεις ώστε να διευκολυνθεί η πρόσβαση στην κατάρτιση για τα άτομα σε ηλικία εργασίας. Η ενίσχυση της χρηματοδότησης της ΕΕ παρέχει πρωτοφανείς ευκαιρίες: το ΕΚΤ+[53], με προϋπολογισμό 88 δισ. EUR[54], θα παραμείνει σημαντική πηγή χρηματοδότησης για δεξιότητες, εκπαίδευση και κατάρτιση, ενώ το Erasmus+[55], με ειδικό προϋπολογισμό άνω των 26 δισ. EUR[56], θα συμβάλει στην ανάπτυξη δεξιοτήτων και στις επενδύσεις σε συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης, μεταξύ των οποίων έργα όπως τα ευρωπαϊκά πανεπιστήμια και τα κέντρα επαγγελματικής αριστείας. Τα κράτη μέλη θα επωφεληθούν επίσης από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) για την υποστήριξη υποδομών και εξοπλισμού κατάρτισης και από το Μέσο Τεχνικής Υποστήριξης[57] για τη χάραξη στρατηγικών χωρίς αποκλεισμούς με στόχο την αναβάθμιση των δεξιοτήτων και την επανεκπαίδευση ενηλίκων, τον σχεδιασμό συστημάτων πιστοποίησης και επικύρωσης, καθώς και για την προώθηση της μαθησιακής συνέχειας και κινητικότητας μεταξύ των παρόχων ΕΕΚ.

Ο RRF, όπως σκιαγραφείται στην εμβληματική συνιστώσα *«επανειδίκευση και αναβάθμιση των δεξιοτήτων»* που πρότεινε η Επιτροπή και στη σύσταση της Επιτροπής για αποτελεσματική ενεργό στήριξη στην απασχόληση (EASE) που υποβάλλεται μαζί με το παρόν σχέδιο δράσης, μπορεί επίσης να διευκολύνει τις επενδύσεις και τις μεταρρυθμίσεις σε αυτόν τον τομέα. Πρέπει επίσης να ενθαρρυνθούν νέες ιδιωτικές επενδύσεις, τόσο από μεγάλες όσο και από μικρές εταιρείες. Στο πλαίσιο του νέου θεματολογίου δεξιοτήτων, το Σύμφωνο για τις Δεξιότητες[58], το οποίο δρομολογήθηκε τον Νοέμβριο του 2020, αποτελεί κοινό μοντέλο δέσμευσης σε όλες τις περιφέρειες, τους τομείς και τις αλυσίδες αξίας για εταιρείες που δεσμεύονται ως προς την εξειδίκευση του εργατικού τους δυναμικού. Για τον σχεδιασμό αποδοτικής και αποτελεσματικής χρηματοδότησης, τα κράτη μέλη θα υποστηριχθούν από ομάδα εμπειρογνωμόνων για θέματα επενδύσεων στην εκπαίδευση και την κατάρτιση.

Για να μπορούν οι πολίτες να συμμετέχουν στη μάθηση καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής και της σταδιοδρομίας τους, απαιτείται επίσης επανεξέταση των πολιτικών. Όπως ορίζεται στο θεματολόγιο δεξιοτήτων του 2020, τα δικαιώματα υπό μορφή ατομικών λογαριασμών μάθησης μπορούν να βοηθήσουν τους Ευρωπαίους να αποκτήσουν τον έλεγχο της σταδιοδρομίας τους, απελευθερώνοντας παράλληλα τα οικονομικά μέσα για τη συμμετοχή σε δραστηριότητες κατάρτισης. Σε συνδυασμό με καλά σχεδιασμένα πλαίσια ποιότητας, καθώς και καθοδήγηση και επικύρωση των δεξιοτήτων, μπορούν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο. Καινοτόμα μέσα, όπως τα μικροδιαπιστευτήρια, μπορούν να διευκολύνουν τις ευέλικτες μαθησιακές διαδρομές και να υποστηρίξουν τους εργαζόμενους στην εργασία τους ή σε περιόδους επαγγελματικής μετάβασης. Μέσα από τη μεγαλύτερη έμφαση στην κατάρτιση κατά τη σύναψη συλλογικών συμβάσεων μεταξύ κοινωνικών εταίρων μπορεί να βελτιωθεί η πρόσβαση

[53] https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/el/IP_21_225
[54] Τιμές 2018.
[55] https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/el/IP_20_2317
[56] Ποσό αποτελούμενο από 24,5 δισ. EUR σε τρέχουσες τιμές και επιπλέον συμπληρωματικό ποσό 1,7 δισ. EUR σε τιμές 2018.
[57] Κανονισμός (ΕΕ) 2021/240, της 10ης Φεβρουαρίου 2021.
[58] https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1517&langId=en

σε ποιοτικές ευκαιρίες κατάρτισης στον χώρο εργασίας, μεταξύ άλλων όσον αφορά τα προγράμματα μαθητείας.

Η ανάκαμψη της Ευρώπης απαιτεί επίσης την προσέλκυση νέων ταλέντων. Η γήρανση και η συρρίκνωση του πληθυσμού της Ευρώπης ασκεί διαρθρωτική πίεση στην αγορά εργασίας, με ελλείψεις δεξιοτήτων σε διάφορες περιφέρειες και τομείς. Όπως περιγράφεται στο νέο Σύμφωνο για το Άσυλο και τη Μετανάστευση[59], η Επιτροπή στοχεύει να διασφαλίσει ότι το νομικό πλαίσιο της ΕΕ για τη μετανάστευση ωφελεί τις ευρωπαϊκές κοινωνίες και οικονομίες, μέσα από την προσέλκυση ταλέντων και τη διευκόλυνση της εισδοχής εργαζομένων με διαφορετικά επίπεδα δεξιοτήτων που χρειάζεται η ΕΕ, αλλά και της ενδοενωσιακής κινητικότητας εργαζομένων από τρίτες χώρες που βρίσκονται ήδη στην ΕΕ. Με το σχέδιο δράσης για την ενσωμάτωση και την ένταξη προάγονται, μεταξύ άλλων, οι ευκαιρίες απασχόλησης και η αναγνώριση δεξιοτήτων για τα άτομα που προέρχονται από οικογένειες μεταναστών[60].

Η Επιτροπή:

- θα προτείνει το 4ο τρίμηνο του 2021 **θεματολόγιο μετασχηματισμού για την τριτοβάθμια εκπαίδευση** ώστε να απελευθερωθεί το πλήρες δυναμικό των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, με στόχο μια ανάκαμψη προσανατολισμένη προς τη βιώσιμη, πράσινη και ψηφιακή μετάβαση χωρίς αποκλεισμούς.
- θα προτείνει το 4ο τρίμηνο του 2021 **πρωτοβουλία για τους ατομικούς λογαριασμούς μάθησης** ώστε να ξεπεραστούν τα εμπόδια όσον αφορά την πρόσβαση στην κατάρτιση και να δοθεί η δυνατότητα στους ενήλικες να διαχειρίζονται τις μεταβάσεις στη σταδιοδρομία τους.
- θα προτείνει το 4ο τρίμηνο του 2021 **ευρωπαϊκή προσέγγιση για τα μικροδιαπιστευτήρια** ώστε να διευκολυνθούν οι ευέλικτες μαθησιακές διαδρομές και οι μεταβάσεις στην αγορά εργασίας.
- θα προτείνει το 4ο τρίμηνο του 2021 **δέσμη μέτρων για τις δεξιότητες και τα ταλέντα**, συμπεριλαμβανομένης αναθεώρησης της οδηγίας για τους επί μακρόν διαμένοντες (οδηγία 2003/109) με στόχο τη δημιουργία πραγματικού καθεστώτος επί μακρόν διαμονής στην ΕΕ, επανεξέτασης της οδηγίας για την ενιαία άδεια (οδηγία 2011/98) με στόχο την απλοποίηση και την αποσαφήνιση του πεδίου εφαρμογής της (συμπεριλαμβανομένων των όρων εισδοχής και διαμονής για τους εργαζόμενους με χαμηλή και μέση ειδίκευση), καθώς και τον καθορισμό των επιλογών για την ανάπτυξη ενωσιακής δεξαμενής ταλέντων για ειδικευμένους εργαζόμενους από τρίτες χώρες.

Η Επιτροπή ενθαρρύνει:

- στο πνεύμα του **Συμφώνου για τις Δεξιότητες**, τις περιφέρειες και τις εταιρείες, συμπεριλαμβανομένων των ΜΜΕ, που εντάσσονται σε βιομηχανικά οικοσυστήματα και αλυσίδες αξίας, να συνεργαστούν, να ανταλλάξουν πληροφορίες και να

[59] COM(2020) 609 final της 23ης Σεπτεμβρίου 2020.
[60] COM(2020) 758 final της 24ης Νοεμβρίου 2020.

αναπτύξουν κοινά συστήματα πληροφοριών για τις δεξιότητες και εξατομικευμένες λύσεις σε θέματα αναβάθμισης των δεξιοτήτων.

- τα κράτη μέλη να εργαστούν για την εφαρμογή της πολιτικής ΕΕΚ και των στόχων σε επίπεδο ΕΕ που ορίζονται στη **σύσταση του Συμβουλίου για την ΕΕΚ**, καθώς και να αναπτύξουν σχετικές δράσεις και επενδύσεις.
- τα κράτη μέλη να αναπτύξουν ολοκληρωμένες πολιτικές για την παροχή **πρόσβασης σε ποιοτική εκπαίδευση** για όλους σύμφωνα με τις σχετικές συστάσεις του Συμβουλίου[61] και στοχευμένης στήριξης στους μειονεκτούντες εκπαιδευόμενους ώστε να αντισταθμιστούν οι αρνητικές επιπτώσεις της κρίσης.

Οικοδόμηση μιας Ένωσης ισότητας

Η ποικιλομορφία στην κοινωνία και την οικονομία μας συνιστά δυνατό μας σημείο. Οι διακρίσεις λόγω φύλου, φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού απαγορεύονται στην ΕΕ. Η ίση μεταχείριση και πρόσβαση απαιτούν αποτελεσματικό, σωστά επιβαλλόμενο και ενημερωμένο νομικό πλαίσιο. Η Επιτροπή εκπονεί την κοινή έκθεση σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας για την ίση μεταχείριση στην απασχόληση[62] και της οδηγίας για τη φυλετική ισότητα[63] με στόχο τον προσδιορισμό βέλτιστων πρακτικών κατά την εφαρμογή και των δύο οδηγιών και των κύριων προκλήσεων που θα προκύψουν, θα υποβάλει δε όποια τυχόν νομοθεσία απαιτείται για την αντιμετώπιση των ελλείψεων. Η Επιτροπή έχει επίσης υποβάλει φιλόδοξες στρατηγικές για μια Ένωση Ισότητας, με τις οποίες θα δημιουργηθούν συνέργειες για την παροχή ίσων ευκαιριών σε όλους[64].

Η καταπολέμηση των στερεοτύπων και των διακρίσεων στην απασχόληση, την κατάρτιση, την εκπαίδευση, την κοινωνική προστασία, τη στέγαση και την υγεία απαιτεί αποφασιστική δράση σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, μεταξύ άλλων από τους κοινωνικούς εταίρους, τους εθνικούς φορείς ισότητας, τις εταιρείες και την κοινωνία των πολιτών. Η δράση αυτή μπορούν να υποστηριχθεί με κονδύλια της ΕΕ, όπως το ΕΚΤ+, το ΕΤΠΑ, το πρόγραμμα «Δημιουργική Ευρώπη» και το Erasmus. Με συνολικό προϋπολογισμό ύψους 1,55 δισ. EUR, το πρόγραμμα «Πολίτες, ισότητα, δικαιώματα και αξίες» θα προωθήσει την ισότητα των φύλων, την ίση μεταχείριση και τα ίσα δικαιώματα για όλους, με στόχο να προαχθούν πιο δημοκρατικές, ποικιλόμορφες και ανοιχτές κοινωνίες[65].

Απαιτούνται κατεπείγουσες προσπάθειες για την αντιμετώπιση των στερεοτύπων και των διακρίσεων βάσει φύλου. Παρά την πρόοδο της τελευταίας δεκαετίας, το ποσοστό απασχόλησης και τα επίπεδα αμοιβών των γυναικών εξακολουθούν να υστερούν σε σχέση με αυτά των ανδρών. Οι γυναίκες υποεκπροσωπούνται ακόμη σημαντικά στις θέσεις λήψης αποφάσεων, και ιδίως στις ανώτερες διευθυντικές θέσεις

[61] Σύσταση ST/9010/2018/INIT του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2018, σύσταση ST/9009/2018/INIT του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2018, σύσταση ST/9015/2019/INIT του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2019.
[62] Οδηγία 2000/78/ΕΚ του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2000.
[63] Οδηγία 2000/43/ΕΚ του Συμβουλίου, της 29ης Ιουνίου 2000.
[64] Σχέδιο δράσης της ΕΕ για την καταπολέμηση του ρατσισμού 2020-2025 [COM(2020) 565 final], της 18ης Σεπτεμβρίου 2020. Στρατηγικό πλαίσιο της ΕΕ για την ισότητα, την ένταξη και τη συμμετοχή των Ρομά 2020-2030 [COM(2020) 620 final], της 7ης Οκτωβρίου 2020. Σχέδιο δράσης για την ενσωμάτωση και την ένταξη [COM(2020) 758 final], της 24ης Νοεμβρίου 2020. Στρατηγική για την ισότητα των ΛΟΑΤΚΙ [COM(2020) 698 final], της 12ης Νοεμβρίου 2020.
[65] https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/mex_20_2491.

και στα διοικητικά συμβούλια των επιχειρήσεων. Στο πλαίσιο της εφαρμογής της στρατηγικής για την ισότητα των φύλων 2020-2025[66], η ΕΕ θα συνεχίσει να καταπολεμά την έμφυλη βία, να αντιμετωπίζει τα έμφυλα στερεότυπα, να προωθεί τη συμμετοχή των γυναικών στη λήψη αποφάσεων και να εργάζεται με στόχο τη γεφύρωση του χάσματος μεταξύ των φύλων στην αγορά εργασίας, τις αποδοχές και τις συντάξεις. Η Επιτροπή θα συνεχίσει να ασκεί πιέσεις για την έγκριση της πρότασης οδηγίας του 2012 σχετικά με την εκπροσώπηση των γυναικών στα διοικητικά συμβούλια[67]. **Παράλληλα με το παρόν σχέδιο δράσης, η Επιτροπή προτείνει οδηγία για την ενίσχυση της εφαρμογής της αρχής της ισότητας της αμοιβής μεταξύ ανδρών και γυναικών για όμοια εργασία ή για εργασία της αυτής αξίας μέσω μέτρων μισθολογικής διαφάνειας και μηχανισμών επιβολής**[68]. Η Επιτροπή θα χαρτογραφήσει επίσης τις βέλτιστες πρακτικές ως προς την παροχή δικαιωμάτων στα συνταξιοδοτικά συστήματα για τις διακοπές στη σταδιοδρομία που συνδέονται με την παροχή φροντίδας και θα προωθήσει την ανταλλαγή πρακτικών μεταξύ κρατών μελών, κοινωνικών εταίρων και ενδιαφερόμενων φορέων.

Οι κατάλληλες πολιτικές για την ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής διευκολύνουν τον συνδυασμό εργασίας και ιδιωτικής ζωής. Ειδικότερα, η παροχή άδειας μετ' αποδοχών μπορεί να έχει θετική επίδραση στο ποσοστό απασχόλησης, ιδίως για τις γυναίκες, και να συμβάλει στη μείωση του χάσματος μεταξύ των φύλων ως προς την απασχόληση. Το επίπεδο και ο σχεδιασμός των γονικών παροχών, και η δυνατότητα ίσης κατανομής της άδειας μεταξύ ανδρών και γυναικών, είναι επίσης σημαντικά από την άποψη αυτή. Σύμφωνα με την οδηγία σχετικά με την ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και ιδιωτικής ζωής[69], η ΕΕ θα συνεχίσει να προωθεί τον ίση κατανομή των ευθυνών φροντίδας και εργασίας.

Η διαθεσιμότητα προσχολικής εκπαίδευσης και φροντίδας (ΠΕΦ) η οποία είναι οικονομικά προσιτή και καλής ποιότητας, καθώς και η μακροχρόνια φροντίδα καλής ποιότητας, έχουν ισχυρή θετική επίδραση στην κατάσταση της απασχόλησης των γονέων —και ιδίως των γυναικών— και αποτελούν σημαντικό καθοριστικό παράγοντα για το χάσμα μεταξύ των φύλων όσον αφορά τις αμοιβές και τις συντάξεις. Κατά μέσο όρο, η ΕΕ έχει επιτύχει τον στόχο της Βαρκελώνης που τέθηκε το 2002 όσον αφορά την παροχή προσχολικής εκπαίδευσης και φροντίδας στο 33 % των παιδιών κάτω των 3 ετών (35,5 % σε επίπεδο ΕΕ-27 το 2019), καθώς και τον αντίστοιχο στόχο για 90 % των παιδιών ηλικίας από 3 ετών έως την ηλικία έναρξης της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης (90 % σε επίπεδο ΕΕ-27 το 2019). Εξακολουθούν ωστόσο να υπάρχουν σημαντικά κενά, καθώς πολλά κράτη μέλη δεν έχουν φτάσει σε αυτό το επίπεδο, ιδίως για τα παιδιά από νοικοκυριά χαμηλότερου εισοδήματος ή για τα μικρότερα παιδιά. Η αναθεώρηση των στόχων της Βαρκελώνης θα έχει ως στόχο την προώθηση της ανοδικής σύγκλισης μεταξύ των κρατών μελών και, ως εκ τούτου, τη βελτίωση της συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας.

[66] COM(2020) 152 final της 5ης Μαρτίου 2020.
[67] COM(2012)614 final της 14ης Νοεμβρίου 2012.
[68] COM (2021) 93 της 4ης Μαρτίου 2021.
[69] Οδηγία (ΕΕ) 2019/1158, της 20ής Ιουνίου 2019.

Τα άτομα με αναπηρία αντιμετωπίζουν σημαντικά εμπόδια στην εκπαίδευση, την κατάρτιση, την απασχόληση, την κοινωνική προστασία, τη στέγαση και την υγεία. Η αξιολόγηση της ευρωπαϊκής στρατηγικής για την αναπηρία 2010-2020[70] δείχνει ότι η ΕΕ συνέβαλε σημαντικά στη βελτίωση της προσβασιμότητας για τα άτομα με αναπηρία και στην προώθηση των δικαιωμάτων τους. Ωστόσο, σε τομείς όπως η υγεία, η απασχόληση, η εκπαίδευση και οι δεξιότητες, η πρόοδος ήταν πιο περιορισμένη ή άνιση. Με βάση την αξιολόγηση αυτή και με στόχο την περαιτέρω αύξηση της ισότητας ευκαιριών στην ΕΕ, **η Επιτροπή ενέκρινε μαζί με το παρόν σχέδιο δράσης νέα στρατηγική για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία για την περίοδο 2021-2030[71]**, σύμφωνα με τους στόχους της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία.

Η Επιτροπή:

- θα δημοσιεύσει το πρώτο τρίμηνο του 2021 **κοινή έκθεση για την εφαρμογή της οδηγίας για την ίση μεταχείριση στην απασχόληση και της οδηγίας για τη φυλετική ισότητα** και θα υποβάλει, έως το 2022, κάθε νομοθετική πράξη που απαιτείται για την αντιμετώπιση των ελλείψεων, και ιδίως για την ενίσχυση του ρόλου των φορέων ισότητας.
- θα υποβάλει το 2022 **αναθεώρηση των στόχων της Βαρκελώνης** σχετικά με την προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα.
- θα προτείνει το τέταρτο τρίμηνο του 2021 **νομοθεσία για την καταπολέμηση της έμφυλης βίας κατά των γυναικών**, συμπεριλαμβανομένης της παρενόχλησης στην εργασία λόγω φύλου.

Η Επιτροπή ενθαρρύνει:

- τα κράτη μέλη να προωθήσουν και να ολοκληρώσουν τις διαπραγματεύσεις στο Συμβούλιο σχετικά με την πρόταση της Επιτροπής για οριζόντια **οδηγία για την ίση μεταχείριση**[72].
- τα κράτη μέλη να εγκρίνουν και να εφαρμόσουν την πρόταση **σύστασης του Συμβουλίου σχετικά με την ισότητα, την ένταξη και τη συμμετοχή των Ρομά**[73].
- τα κράτη μέλη να μεταφέρουν στην εθνική νομοθεσία έως τον Αύγουστο του 2022 την **οδηγία σχετικά με την ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και ιδιωτικής ζωής.**
- τα κράτη μέλη να προωθήσουν και να ολοκληρώσουν τις διαπραγματεύσεις στο Συμβούλιο σχετικά με την πρόταση **οδηγίας της Επιτροπής σχετικά με την εκπροσώπηση των γυναικών στα διοικητικά συμβούλια.**
- τα κράτη μέλη να παράσχουν προσβάσιμη και οικονομικά προσιτή εκπαίδευση και φροντίδα σε όλα τα μικρά παιδιά ανά την Ευρώπη, σύμφωνα με τη **σύσταση του**

[70] SWD(2020)289 της 20ής Νοεμβρίου 2020.
[71] COM(2021) 101 της 3ης Μαρτίου 2021.
[72] COM(2008)426 final της 2ας Ιουλίου 2008.
[73] COM(2020) 621 final της 7ης Ιουλίου 2020.

Συμβουλίου σχετικά με συστήματα προσχολικής εκπαίδευσης και φροντίδας υψηλής ποιότητας[74]**.**

- τις εταιρείες να θεσπίσουν μηχανισμούς για την **καταπολέμηση των πρακτικών που εισάγουν διακρίσεις** κατά την πρόσληψη, την επιλογή και την προαγωγή και να προωθήσουν την ποικιλομορφία στον χώρο εργασίας.

3.3 ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΕΝΤΑΞΗ

Για μια ζωή με αξιοπρέπεια

Η προώθηση της κοινωνικής ένταξης και η καταπολέμηση της φτώχειας αποτελούν βασικές αξίες του ευρωπαϊκού τρόπου ζωής μας. Αν και τα επίπεδα φτώχειας έχουν μειωθεί την τελευταία δεκαετία, οι ανισότητες δεν ακολούθησαν την ίδια τάση. Η σχετική εισοδηματική κατάσταση των πλέον ευάλωτων δεν έχει βελτιωθεί. Η πανδημία επιδεινώνει τις υφιστάμενες ανισότητες, υποδεικνύοντας πιθανά χάσματα στην επάρκεια και την κάλυψη της κοινωνικής προστασίας. Προκειμένου να επιτευχθεί **έως το 2030 ο στόχος της μείωσης του αριθμού των ατόμων που διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού κατά τουλάχιστον 15 εκατομμύρια**, είναι απαραίτητη μια ολοκληρωμένη προσέγγιση για την αντιμετώπιση των αναγκών σε όλα τα στάδια της ζωής και την καταπολέμηση των βασικών αιτίων της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού.

Η διάσπαση των διαγενεακών κύκλων μειονεκτημάτων ξεκινά με την επένδυση στα παιδιά με στόχο να μειωθεί το χάσμα μεταξύ των παιδιών που έχουν ανάγκη και των συνομηλίκων τους που βρίσκονται σε καλύτερη κατάσταση όσον αφορά την πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες, να προαχθούν ίσες ευκαιρίες για όλα τα παιδιά στην ΕΕ, και τα παιδιά από φτωχές οικογένειες να μην κινδυνεύουν από φτώχεια κατά την ενηλικίωσή τους. Για τον σκοπό αυτό, απαιτούνται στοχοθετημένα εθνικά μέτρα και επενδύσεις προς αντιμετώπιση της φτώχειας, των ανισοτήτων και του κοινωνικού αποκλεισμού μεταξύ των παιδιών. Η Επιτροπή υποστηρίζει τα κράτη μέλη σε αυτές τις προσπάθειες μέσω καθοδήγησης σε θέματα πολιτικής, συμπεριλαμβανομένων ειδικών ανά χώρα συστάσεων, με σκοπό την ενίσχυση των πολιτικών απασχόλησης και των κοινωνικών πολιτικών, τις επενδύσεις σε κοινωνικές υπηρεσίες και κοινωνικές υποδομές, αλλά και την καλύτερη δυνατή χρήση της ενωσιακής χρηματοδότησης. Στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Χώρου Εκπαίδευσης[75], η νέα πρωτοβουλία «Δρόμοι προς τη σχολική επιτυχία» (Pathways to School Success) θα συμβάλει επίσης στην αποσύνδεση του μορφωτικού επιπέδου και των εκπαιδευτικών επιδόσεων από την κοινωνικοοικονομική και πολιτιστική κατάσταση.

Είναι απαραίτητη η θέσπιση συστημάτων ελάχιστου εισοδήματος ώστε να διασφαλιστεί ότι κανείς δεν μένει πίσω. Μολονότι εφαρμόζονται σε όλα τα κράτη μέλη, τα συστήματα ελάχιστου εισοδήματος ποικίλλουν σημαντικά ως προς την επάρκεια, την κάλυψη, την απορρόφηση και τη σύνδεσή τους με τα μέτρα

[74] Σύσταση 2019/C 189/02 του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2019.
[75] COM(2020) 625 final της 6ης Μαΐου 2020.

ενεργοποίησης της αγοράς εργασίας και τα βασικά αγαθά και υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων των κοινωνικών υπηρεσιών. Σε πολλές περιπτώσεις, τα κριτήρια επιλεξιμότητας και τα επίπεδα παροχών χρήζουν εκσυγχρονισμού.

Η πρόσβαση σε οικονομικά προσιτή στέγαση προκαλεί αυξανόμενη ανησυχία σε πολλά κράτη μέλη, περιφέρειες και πόλεις. Η αστεγία αυξάνεται στα περισσότερα κράτη μέλη. Αν και οι πολιτικές για τον τερματισμό της αστεγίας μπορούν να επιτύχουν μόνο μέσω μιας ειδικά προσαρμοσμένης τοπικής ή περιφερειακής προσέγγισης, πολλοί ενδιαφερόμενοι φορείς έχουν ζητήσει[76] ευρωπαϊκή ώθηση με στόχο τον τερματισμό της αστεγίας σε ολόκληρη την ΕΕ έως το 2030. Επιπλέον, η ενεργειακή φτώχεια πλήττει σχεδόν 34 εκατομμύρια Ευρωπαίους που δεν είναι σε θέση να διατηρήσουν τα σπίτια τους ζεστά, επισημαίνοντας την έλλειψη πρόσβασης σε οικονομικά προσιτή ποιοτική στέγαση για πολλές οικογένειες. Η εφαρμογή της Πράσινης Συμφωνίας μέσω της πρωτοβουλίας «Κύμα ανακαινίσεων»[77], της σύστασης της Επιτροπής για την ενεργειακή φτώχεια[78], της μελλοντικής αναθεώρησης της οδηγίας για την ενεργειακή απόδοση[79] και του συντονισμού και της καθοδήγησης για τοπική δράση του Παρατηρητηρίου Ενέργειας της ΕΕ[80], θα συμβάλει στην άμβλυνση της ενεργειακής φτώχειας και στη βελτίωση της ποιότητας της στέγασης, ιδίως για τα νοικοκυριά μεσαίου και χαμηλού εισοδήματος.

Η αποτελεσματική πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες επαρκούς ποιότητας, όπως ύδρευση, αποχέτευση, υγειονομική περίθαλψη, ενέργεια, μεταφορές, χρηματοοικονομικές υπηρεσίες και ψηφιακές επικοινωνίες, είναι κομβικής σημασίας για τη διασφάλιση της κοινωνικής και οικονομικής ένταξης. Οι υπηρεσίες αυτές μπορούν επίσης να αποτελέσουν σημαντική πηγή για τη δημιουργία θέσεων εργασίας. Ωστόσο, το εισόδημα, η ηλικία, οι εδαφικές ανισότητες και η έλλειψη υποδομών μπορούν να δυσχεράνουν την πρόσβαση. Οι επενδύσεις σε πράσινες, ψηφιακές και κοινωνικές υποδομές, μεταξύ άλλων μέσω της πολιτικής συνοχής της ΕΕ, συμβάλλουν στην πρόληψη και την καταπολέμηση του χωρικού διαχωρισμού και ενισχύουν την πρόσβαση σε ποιοτικές βασικές υπηρεσίες. Οι τομεακές πολιτικές της ΕΕ και τα κανονιστικά πλαίσια σχετικά με τις υπηρεσίες κοινής ωφέλειας, τα οποία περιλαμβάνουν μέτρα προστασίας των καταναλωτών, πρακτικές δημοσίων συμβάσεων και υποχρεώσεις για ελάχιστη παροχή υπηρεσιών, πρέπει να υποστηρίξουν περαιτέρω τις παρεμβάσεις των κρατών μελών και να συμβάλουν στην ενίσχυση της πρόσβασης σε βασικά αγαθά και υπηρεσίες, καθώς και της προσβασιμότητάς τους. Η Επιτροπή αναλύει επί του παρόντος την ανάγκη αναθεώρησης του γενικού κανονισμού απαλλαγής κατά κατηγορία[81] και του οδηγού για τις υπηρεσίες γενικού οικονομικού συμφέροντος.

[76] Ψήφισμα 2020/2802(RSP) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της 24ης Νοεμβρίου 2020, σχετικά με την αντιμετώπιση του ποσοστού αστεγίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση.
[77] COM(2020) 662 final της 17ης Σεπτεμβρίου 2020.
[78] Σύσταση (ΕΕ) 2020/1563 της Επιτροπής, της 14ης Οκτωβρίου 2020.
[79] Οδηγία 2012/27/ΕΕ, της 25ης Οκτωβρίου 2012.
[80] https://www.energypoverty.eu/.
[81] Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 651/2014 της Επιτροπής, της 17ης Ιουνίου 2014.

Η Επιτροπή:

- θα προτείνει το πρώτο τρίμηνο του 2021 **στρατηγική της ΕΕ για τα δικαιώματα του παιδιού** και **σύσταση του Συμβουλίου για τη θέσπιση της ευρωπαϊκής εγγύησης για τα παιδιά**, ώστε να διασφαλιστεί ότι τα παιδιά που κινδυνεύουν από φτώχεια και κοινωνικό αποκλεισμό έχουν αποτελεσματική πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες όπως η υγειονομική περίθαλψη και η εκπαίδευση.
- θα προτείνει **σύσταση του Συμβουλίου για το ελάχιστο εισόδημα** το 2022, με στόχο την αποτελεσματική στήριξη και συμπλήρωση των πολιτικών των κρατών μελών.
- θα θέσει σε λειτουργία το δεύτερο τρίμηνο του 2021 **ευρωπαϊκή πλατφόρμα για την καταπολέμηση της αστεγίας** ώστε να υποστηρίξει τα κράτη μέλη, τις πόλεις και τους παρόχους υπηρεσιών στην ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών και στον προσδιορισμό αποτελεσματικών και καινοτόμων προσεγγίσεων.
- θα δρομολογήσει το δεύτερο τρίμηνο του 2021 την **πρωτοβουλία για την οικονομικά προσιτή στέγαση** με 100 πιλοτικές συνοικίες ανακαίνισης.
- θα υποβάλει το δεύτερο τρίμηνο του 2021 **ανακοινώσεις κατευθυντήριων γραμμών για τη δημόσια προμήθεια καινοτόμων λύσεων και για τις κοινωνικά υπεύθυνες δημόσιες συμβάσεις.**
- θα υποβάλει το 2022 **έκθεση της ΕΕ για την πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες.**

Η Επιτροπή ενθαρρύνει:

- τις δημόσιες αρχές να διασφαλίσουν την **αποτελεσματικότητα και την κάλυψη των κοινωνικών διχτυών ασφαλείας** και την **πρόσβαση στις αναγκαίες υπηρεσίες** για όσους έχουν ανάγκη.
- τις εθνικές, περιφερειακές και τοπικές αρχές να ενισχύσουν την εφαρμογή **κοινωνικά υπεύθυνων κριτηρίων στις δημόσιες συμβάσεις** και να προωθήσουν τη χρήση τους, σύμφωνα με τις επικείμενες ανακοινώσεις κατευθυντήριων γραμμών της Επιτροπής.

Προώθηση της υγείας και διασφάλιση φροντίδας

Τα συστήματα υγειονομικής περίθαλψης και μακροχρόνιας φροντίδας υφίστανται σημαντικές πιέσεις κατά τη διάρκεια της πανδημίας, η οποία επιβάρυνε ήδη υφιστάμενες προκλήσεις όπως ο αυξανόμενος χρόνος αναμονής για υπηρεσίες υγειονομικής περίθαλψης, οι διαρθρωτικές ελλείψεις προσωπικού και οι αυξανόμενες ανισότητες στον τομέα της υγείας. Απαιτούνται μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις στα συστήματα υγείας με στόχο την αύξηση της ανθεκτικότητας και της ικανότητάς τους να διαχειρίζονται τις τρέχουσες και μελλοντικές κρίσεις, την ενίσχυση της πρωτοβάθμιας υγειονομικής περίθαλψης και της ψυχικής υγείας, αλλά και τη βελτίωση της πρόσβασης σε ποιοτική υγειονομική περίθαλψη για όλους και τη μείωση των κοινωνικών, εδαφικών και οικονομικών ανισοτήτων στην υγεία. Η Επιτροπή υποστηρίζει τα κράτη μέλη σε αυτές τις προσπάθειες παρέχοντας πληροφορίες βάσει στοιχείων και ανταλλάσσοντας βέλτιστες πρακτικές για την ενίσχυση των συστημάτων υγείας.

Η ανακοίνωση της Επιτροπής για την Ευρωπαϊκή Ένωση Υγείας[82] εξετάζει την ανθεκτικότητα, την προσβασιμότητα και την αποτελεσματικότητα των συστημάτων υγείας στην ΕΕ. Οι δράσεις θα βελτιώσουν την ικανότητα των κρατών μελών να προετοιμάζονται και να ανταποκρίνονται μαζί σε μελλοντικές κρίσεις στον τομέα της υγείας και να διασφαλίζουν ότι υπάρχουν διαθέσιμες οικονομικά προσιτές και καινοτόμες ιατρικές προμήθειες. Η Επιτροπή θα θεσπίσει επίσης μέτρα για την εφαρμογή της φαρμακευτικής στρατηγικής για την Ευρώπη[83] και του ευρωπαϊκού σχεδίου για την καταπολέμηση του καρκίνου[84]. Νέα εργαλεία στατιστικής και παρακολούθησης μπορούν επίσης να βοηθήσουν στην καλύτερη χαρτογράφηση των ανισοτήτων στην υγεία, δίδοντας έμφαση στην προοπτική των ασθενών με στόχο τη βελτίωση της πρόσβασης στην υγεία για τους πλέον ευάλωτους.

Δοκιμάζεται επίσης η ανθεκτικότητα της μακροχρόνιας φροντίδας. Η ζήτηση για υπηρεσίες φροντίδας αναμένεται να αυξηθεί σε μια γηράσκουσα κοινωνία, ενώ η έλλειψη προτύπων ποιότητας στη φροντίδα και τα χάσματα στην πρόσβαση σε ποιοτικές υπηρεσίες, μεταξύ άλλων στις αγροτικές περιοχές, προκαλούν σοβαρές ανησυχίες σε πολλά κράτη μέλη. Σε κοινή έκθεση της Επιτροπής και της Επιτροπής Κοινωνικής Προστασίας που θα δημοσιευτεί την άνοιξη του 2021 θα παρουσιάζεται ο τρόπος με τον οποίο τα εθνικά συστήματα ανταποκρίνονται σε αυτές τις προκλήσεις και θα επισημαίνονται τομείς στους οποίους απαιτούνται περαιτέρω εργασίες ώστε να διασφαλιστεί ίση πρόσβαση σε ποιοτική και οικονομικά προσιτή μακροχρόνια φροντίδα σε όλη την Ένωση. Η πράσινη βίβλος σχετικά με τη γήρανση[85] εγκαινίασε διαβούλευση για τον εντοπισμό των τομέων όπου η δράση της ΕΕ μπορεί να αποφέρει την υψηλότερη προστιθέμενη αξία. Οι μεταρρυθμίσεις και οι επενδύσεις στον τομέα της μακροχρόνιας φροντίδας παρέχουν τη δυνατότητα για ενίσχυση της αλληλεγγύης μεταξύ των γενεών, δημιουργία θέσεων εργασίας, επίτευξη ασφαλέστερου περιβάλλοντος εργασίας και διαβίωσης και καλύτερη προσφορά ποιοτικών υπηρεσιών.

Η Επιτροπή:

- θα προτείνει **πρωτοβουλία για τη μακροχρόνια φροντίδα** το 2022 με στόχο τη θέσπιση πλαισίου για μεταρρυθμίσεις πολιτικής που θα καθοδηγούν την ανάπτυξη βιώσιμης μακροχρόνιας φροντίδας, η οποία θα διασφαλίζει καλύτερη πρόσβαση σε ποιοτικές υπηρεσίες για όσους έχουν ανάγκη.
- θα προτείνει νέα εργαλεία για τον καλύτερο **προσδιορισμό των εμποδίων και των κενών όσον αφορά την πρόσβαση στην υγειονομική περίθαλψη** (2021-2022).
- θα προτείνει το 4ο τρίμηνο του 2021 τον **ευρωπαϊκό χώρο δεδομένων υγείας** με στόχο την προώθηση της πρόσβασης σε δεδομένα υγείας για καλύτερη υγειονομική περίθαλψη, έρευνα και χάραξη πολιτικής, αλλά και για την προώθηση της ανάπτυξης, της εξέλιξης και της εφαρμογής ψηφιακών υπηρεσιών για την παροχή υγειονομικής περίθαλψης.

[82] COM (2020) 724 final της 11ης Νοεμβρίου 2020.
[83] COM(2020) 761 final της 25ης Νοεμβρίου 2020.
[84] COM(2021) 44 final της 3ης Φεβρουαρίου 2021.
[85] COM(2021) 50 final της 27ης Ιανουαρίου 2021.

Η Επιτροπή ενθαρρύνει:

- τα κράτη μέλη να επενδύσουν στο **εργατικό δυναμικό υγείας και φροντίδας**, βελτιώνοντας τις συνθήκες εργασίας τους και την πρόσβαση σε κατάρτιση.
- τα κράτη μέλη να ενισχύσουν την **ψηφιοποίηση των συστημάτων υγείας τους** και να αντιμετωπίσουν τις **ανισότητες στον τομέα της υγείας**.

Κοινωνική προστασία κατάλληλη για τον νέο κόσμο

Κατά την πανδημία, **πολλά κράτη μέλη επέκτειναν την κοινωνική προστασία** σε ομάδες που προηγουμένως δεν καλύπτονταν. Αυτά τα έκτακτα μέτρα μπορεί να αποτελέσουν πηγή έμπνευσης για διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις που βελτιώνουν την προστασία των ανέργων, των μη τυπικών εργαζομένων και των αυτοαπασχολούμενων και διασφαλίζουν τη βιώσιμη χρηματοδότησή τους, σύμφωνα με τη σύσταση του Συμβουλίου του 2019 σχετικά με την πρόσβαση στην κοινωνική προστασία[86].

Απαιτείται **περαιτέρω προβληματισμός σχετικά με τη χρηματοδότηση της κοινωνικής προστασίας**, και ιδίως τα χρηματοδοτικά μοντέλα που επιτρέπουν τη συνεχή αλληλεγγύη μεταξύ και εντός γενεών, ώστε να διασφαλιστεί ίση και βιώσιμη πρόσβαση στην κοινωνική προστασία όσον αφορά τις ομάδες και τους κινδύνους που καλύπτονται, λαμβανομένου ταυτόχρονα υπόψη του γεγονότος ότι οι κοινωνικές εισφορές και οι φόροι επί της εργασίας ενδέχεται να μειωθούν με δεδομένη τη συρρίκνωση του πληθυσμού σε ηλικία εργασίας.

Η κοινωνική προστασία πέραν των εθνικών συνόρων αποτελεί προϋπόθεση για την εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς. Οι υφιστάμενες και νέες μορφές κινητικότητας του εργατικού δυναμικού που διευκολύνονται από την ψηφιοποίηση, από τη γενικευμένη τηλεργασία διασυνοριακά έως τους «ψηφιακούς νομάδες» που εργάζονται εξ αποστάσεως σε ολόκληρη την ΕΕ, απαιτούν απρόσκοπτες αλληλεπιδράσεις μεταξύ μετακινούμενων εργαζομένων και διοικήσεων, με παράλληλη μείωση του κινδύνου σφαλμάτων και απάτης. Οι καινοτόμες λύσεις, και ιδίως οι ψηφιακές, μπορούν να διευκολύνουν τη φυσική και εικονική κινητικότητα των πολιτών, να υποστηρίξουν τη φορητότητα των δικαιωμάτων κοινωνικής ασφάλισης και τη διασυνοριακή επαλήθευση της κάλυψης κοινωνικής ασφάλισης από τις διοικήσεις, και να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις ως προς την ταυτοποίηση ατόμων για λόγους συντονισμού της κοινωνικής ασφάλισης.

Η Επιτροπή:

- θα συστήσει **ομάδα εμπειρογνωμόνων υψηλού επιπέδου**, η οποία θα μελετήσει το μέλλον του κράτους πρόνοιας, τη χρηματοδότησή του και τις διασυνδέσεις του με τον μεταβαλλόμενο κόσμο της εργασίας και θα υποβάλει έκθεση έως το τέλος του 2022.
- θα ξεκινήσει πιλοτικά το 2021, για να διερευνήσει έως το 2023, τη θέσπιση ψηφιακής λύσης ώστε να διευκολυνθεί η αλληλεπίδραση μεταξύ των μετακινούμενων πολιτών

[86] Σύσταση 2019/C 387/01 του Συμβουλίου, της 8ης Νοεμβρίου 2019.

και των εθνικών αρχών και να βελτιωθεί η διασυνοριακή φορητότητα των δικαιωμάτων κοινωνικής ασφάλισης (**ευρωπαϊκό διαβατήριο κοινωνικής ασφάλισης**), αξιοποιώντας την πρωτοβουλία για μια αξιόπιστη και ασφαλή ευρωπαϊκή ηλεκτρονική ταυτότητα (δεύτερο τρίμηνο 2021).

Η Επιτροπή ενθαρρύνει:

- τα κράτη μέλη να επεκτείνουν περαιτέρω την πρόσβαση στην κοινωνική προστασία, σύμφωνα με τη **σύσταση του Συμβουλίου για την πρόσβαση στην κοινωνική προστασία**, και να υποβάλουν τα σχέδιά τους έως τις 15 Μαΐου 2021, όπου θα καθορίζουν τα εθνικά τους μέτρα.

4. ΕΝΩΝΟΥΜΕ ΤΙΣ ΔΥΝΑΜΕΙΣ ΜΑΣ ΓΙΑ ΝΑ ΕΠΙΤΥΧΟΥΜΕ

Η υλοποίηση του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων αποτελεί κοινή πολιτική δέσμευση και ευθύνη των θεσμικών οργάνων της ΕΕ, των εθνικών, περιφερειακών και τοπικών αρχών, των κοινωνικών εταίρων και της κοινωνίας των πολιτών, καθένας εκ των οποίων έχει κάποιον ρόλο ανάλογα με τις αρμοδιότητές του. Η ΕΕ θα υποστηρίξει αυτήν την προσπάθεια με όλα τα διαθέσιμα μέσα: οικονομική στήριξη μέσω διαφόρων κονδυλίων της ΕΕ για επενδύσεις στη δίκαιη ανάκαμψη και στη διττή πράσινη και ψηφιακή μετάβαση, προώθηση της συμμετοχής όλων των φορέων, παροχή καθοδήγησης και συντονισμού των εθνικών οικονομικών και κοινωνικών πολιτικών μέσω του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, επιβολή της νομοθεσίας της ΕΕ και αξιοποίηση του ρόλου της ως παγκόσμιας ηγετικής δύναμης. **Η Επιτροπή ενθαρρύνει όλους τους αρμόδιους φορείς να αξιοποιήσουν πλήρως τα διαθέσιμα μέσα ώστε να επιταχύνουν την εφαρμογή του κοινωνικού πυλώνα.**

Ανάπτυξη κοινωνικών επενδύσεων μέσω κονδυλίων της ΕΕ

Τα κράτη μέλη θα πρέπει να αξιοποιήσουν πλήρως τα άνευ προηγουμένου διαθέσιμα κονδύλια της ΕΕ για να στηρίξουν μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις σύμφωνα με τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων. Ο μακροπρόθεσμος προϋπολογισμός της ΕΕ για την περίοδο 2021-2027, σε συνδυασμό με το μέσο ανάκαμψης NextGenerationEU, αποτελεί τη μεγαλύτερη δέσμη κινήτρων που έχει χρηματοδοτηθεί ποτέ μέσω του προϋπολογισμού της ΕΕ. Συνολικά 1,8 τρισ. EUR θα βοηθήσουν την Ευρώπη να ανακάμψει από την κρίση της COVID-19 και να γίνει πιο πράσινη, πιο ψηφιακή και κοινωνικά δίκαιη.

Ένα νέο βασικό χρηματοοικονομικό μέσο, στο πλαίσιο του NextGenerationEU, είναι ο RRF, με προϋπολογισμό 672,5 δισ. EUR. Τα εθνικά σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας αντιπροσωπεύουν μια μοναδική ευκαιρία για τον σχεδιασμό και τη χρηματοδότηση επενδύσεων και μεταρρυθμίσεων που υποστηρίζουν μια ανάκαμψη κοινωνικού χαρακτήρα η οποία εστιάζει στις θέσεις εργασίας, ενώ παράλληλα ενστερνίζεται την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση και εφαρμόζει τις σχετικές ειδικές

ανά χώρα συστάσεις στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου[87]. Σύμφωνα με τους έξι πυλώνες του RRF, τα κράτη μέλη θα πρέπει να επεξηγούν λεπτομερώς τον τρόπο με τον οποίον τα εθνικά τους σχέδια ενισχύουν το αναπτυξιακό δυναμικό, τη δημιουργία θέσεων εργασίας και την οικονομική, κοινωνική και θεσμική ανθεκτικότητα, μεταξύ άλλων μέσω της προώθησης πολιτικών για τα παιδιά και τους νέους, συμβάλλουν στην ισότητα των φύλων και στις ίσες ευκαιρίες για όλους και μετριάζουν τις οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις της κρίσης, συμβάλλοντας στην εφαρμογή του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων και βελτιώνοντας έτσι την οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή και σύγκλιση στην Ένωση.

Το ΕΚΤ+, με προϋπολογισμό 88 δισ. EUR, θα συνεχίσει να αποτελεί το κύριο μέσο της ΕΕ για τη στήριξη της εφαρμογής του κοινωνικού πυλώνα και την επίτευξη των τριών πρωταρχικών στόχων της ΕΕ που προτείνονται. Η εφαρμογή των αρχών του κοινωνικού πυλώνα και οι προκλήσεις που εντοπίζονται στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις οι οποίες εγκρίνονται στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου θα αποτελέσουν τη βάση επί της οποίας τα κράτη μέλη θα εκπονήσουν τα επιχειρησιακά τους προγράμματα στο πλαίσιο του ΕΚΤ+. Με αυτό το νέο μέσο:

- τουλάχιστον το 25 % των πόρων του ΕΚΤ+ σε εθνικό επίπεδο θα πρέπει να δαπανηθεί για την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, εκ των οποίων τα κράτη μέλη που πλήττονται περισσότερο από την παιδική φτώχεια θα πρέπει να επενδύσουν τουλάχιστον το 5 % σε μέτρα καταπολέμησης αυτού του φαινομένου. Όλα τα άλλα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης να διαθέσουν κατάλληλα ποσά για την εφαρμογή της επικείμενης εγγύησης για τα παιδιά. Επιπλέον, όλα τα κράτη μέλη θα πρέπει να αφιερώσουν τουλάχιστον το 3 % του μεριδίου τους στο ΕΚΤ+ για την καταπολέμηση της υλικής στέρησης·
- για να αντιμετωπιστεί η ανεργία των νέων, τα κράτη μέλη θα πρέπει να αφιερώσουν τουλάχιστον το 12,5 % για νέους που βρίσκονται εκτός απασχόλησης, εκπαίδευσης ή κατάρτισης (ΕΑΕΚ) όταν το σχετικό ποσοστό που εμπίπτει σε αυτήν την ομάδα βρίσκεται πάνω από τον μέσο όρο της ΕΕ, ενώ όλα τα άλλα κράτη μέλη θα χρειαστεί να αφιερώσουν κατάλληλο ποσό για την εφαρμογή των ενισχυμένων εγγυήσεων για τη νεολαία·
- τα κράτη μέλη πρέπει να αφιερώσουν κατάλληλο ποσό στην ανάπτυξη ικανοτήτων των κοινωνικών εταίρων και των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, ενώ το 0,25 % των πόρων του ΕΚΤ+ θα πρέπει να προγραμματιστεί όταν τα κράτη μέλη διαθέτουν ειδική ανά χώρα σύσταση σε αυτόν τον τομέα.

Θα διατεθούν και άλλα κονδύλια για την εφαρμογή του πυλώνα. Το **ΕΤΠΑ** θα χρηματοδοτήσει υποδομές και εξοπλισμό για υπηρεσίες απασχόλησης, εκπαίδευσης και κατάρτισης, καθώς και για κοινωνικές υπηρεσίες. Το **Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης** θα στηρίξει την εξειδίκευση στις περιφέρειες που αντιμετωπίζουν μεγαλύτερες κοινωνικοοικονομικές προκλήσεις λόγω της κλιματικής μετάβασης. Το **αποθεματικό προσαρμογής στο Brexit** θα συμβάλει ώστε να αντιμετωπιστούν οι αρνητικές

[87] https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/recovery-coronavirus/recovery-and-resilience-facility_en#documents

οικονομικές και κοινωνικές συνέπειες της αποχώρησης του Ηνωμένου Βασιλείου από την ΕΕ. Το **REACT-EU** παρέχει 47,5 δισ. EUR πρόσθετης χρηματοδότησης κατά το διάστημα 2021-2022 για τη γεφύρωση του χάσματος μεταξύ της αρχικής ανταπόκρισης στην έκτακτη κατάσταση κρίσης που δημιούργησε η πανδημία και της μακροπρόθεσμης ανάκαμψης της οικονομίας. Το **Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση** θα συνεχίσει να υποστηρίζει τους εργαζομένους που αντιμετωπίζουν απώλεια θέσεων εργασίας λόγω αναδιάρθρωσης.

Το **Erasmus+** θα κινητοποιήσει τους τομείς της εκπαίδευσης, της κατάρτισης, της νεολαίας και του αθλητισμού για ταχεία ανάκαμψη και μελλοντική ανάπτυξη και θα προωθήσει τόσο τις πράσινες όσο και τις ψηφιακές δεξιότητες. Το **Μέσο Τεχνικής Υποστήριξης** θα βελτιώσει τη διοικητική ικανότητα των κυβερνήσεων και των δημοσίων διοικήσεων να πραγματοποιούν μεταρρυθμίσεις σε καθέναν από τους τρεις πρωταρχικούς στόχους για το 2030 οι οποίοι αφορούν την απασχόληση, τις δεξιότητες και την κοινωνική ένταξη. Το πρόγραμμα **InvestEU** θα ενθαρρύνει τις ιδιωτικές επενδύσεις που συμβάλλουν σε κοινωνικούς στόχους, μέσω αποκλειστικού επενδυτικού σκέλους. Η εγγύηση της βιωσιμότητάς του θα διασφαλίσει τον κοινωνικό αντίκτυπο των προτεινόμενων επενδύσεων και θα στηρίξει την πραγματοποίηση επενδύσεων στην κοινωνική οικονομία και καινοτομία, τις κοινωνικές υποδομές και τις δεξιότητες. Η προβολή των προγραμμάτων κοινωνικής οικονομίας μπορεί να ενισχυθεί περαιτέρω μέσω πρόσθετων μέτρων, όπως ειδικό σύστημα σήμανσης. Το πρόγραμμα «**Ορίζων Ευρώπη**» είναι το μεγαλύτερο και πλέον φιλόδοξο πρόγραμμα έρευνας και καινοτομίας στην ιστορία, με συνολικό συμφωνημένο προϋπολογισμό ύψους 94 δισ. EUR. Το πρόγραμμα αποσκοπεί στην ανάπτυξη νέων τεχνολογιών, καινοτόμων οικονομικών και κοινωνικών μετασχηματισμών και παράλληλων ή βασικών πολιτικών και επενδύσεων, μεταξύ άλλων με στόχο την ενίσχυση της κοινωνικής και οικονομικής ανθεκτικότητας και βιωσιμότητας. Το νέο πρόγραμμα **EU4Health** για την περίοδο 2021-2027, με προϋπολογισμό ύψους 5,1 δισ. EUR, θα στηρίξει την οικοδόμηση ανθεκτικών συστημάτων υγείας στην ΕΕ ώστε να εξοπλιστούμε καλύτερα για το μέλλον. Το **Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης** θα στηρίξει την ενσωμάτωση και την ένταξη των μεταναστών.

Κατά τον προγραμματισμό της κατανομής των χρηματοοικομικών πόρων, τα κράτη μέλη θα πρέπει να αξιοποιήσουν περισσότερο τις εκτιμήσεις διανεμητικών επιπτώσεων, ώστε να λαμβάνεται καλύτερα υπόψη ο αντίκτυπος των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων στο εισόδημα των διαφόρων ομάδων και να αυξηθεί η διαφάνεια όσον αφορά τον κοινωνικό αντίκτυπο των προϋπολογισμών και των πολιτικών. Η διαδικασία αυτή μπορεί να ενσωματωθεί από τις εθνικές αρχές και να συμπληρώνει τις ενέργειες της Επιτροπής ώστε να ενθαρρύνει τις βελτιώσεις στην ποιότητα των δημόσιων οικονομικών, τη διαφανή και δικαιότερη φορολογία και τις κοινωνικά βιώσιμες επενδύσεις και χρηματοδότηση.

Παράλληλα με τους δημόσιους πόρους, η ανάπτυξη βιώσιμης χρηματοδότησης μπορεί επίσης να διαδραματίσει ουσιαστικό ρόλο στην κινητοποίηση των απαραίτητων ιδιωτικών πόρων για την επίτευξη βιώσιμων στόχων. Η ΕΕ κινητοποιεί ιδιωτικές επενδύσεις κατά τη μετάβαση προς μια κλιματικά ουδέτερη,

αποδοτική από πλευράς πόρων και κυκλική ΕΕ. Ένα καλό παράδειγμα είναι η επιτυχής έκδοση των πρώτων κοινωνικών ομολόγων της ΕΕ για τη χρηματοδότηση των δανείων SURE. Οι ιδιωτικές και κοινωνικά βιώσιμες επενδύσεις θα διαδραματίσουν επίσης πρωταρχικό ρόλο για μια δίκαιη ανάκαμψη. Οι πιθανές επεκτάσεις της ταξινόμησης της ΕΕ θα παρέχουν στις επιχειρήσεις και τους επενδυτές μια αξιόπιστη και κοινή γλώσσα για τον εντοπισμό κοινωνικά βιώσιμων δραστηριοτήτων και την αύξηση της διαφάνειας στις αγορές κοινωνικών χρηματοδοτήσεων. Το πεδίο εφαρμογής και οι δυνατότητες των επεκτάσεων αυτών θα μελετηθούν και θα αξιολογηθούν. Η βελτίωση της δημόσιας υποβολής εκθέσεων εκ μέρους των εταιρειών για τα σχετικά με κοινωνικά ζητήματα θα διευκολύνει τις επενδυτικές ροές προς οικονομικές δραστηριότητες με θετικά κοινωνικά αποτελέσματα. Η βελτίωση της υποβολής εταιρικών εκθέσεων χρησιμεύει επίσης στο να καταστούν οι εταιρείες περισσότερο υπεύθυνες ως προς τις κοινωνικές επιπτώσεις και άλλες επιπτώσεις στη βιωσιμότητα.

Η Επιτροπή:

- θα εκδώσει μέχρι τα τέλη του 2021 **κατ' εξουσιοδότηση πράξη για τον καθορισμό μεθοδολογίας για την υποβολή εκθέσεων σχετικά με τις κοινωνικές δαπάνες στο πλαίσιο του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.**
- θα υποβάλει το 2022 **καθοδήγηση με σκοπό να ενισχύσει τη χρήση από τα κράτη μέλη των εκ των προτέρων εκτιμήσεων διανεμητικών επιπτώσεων** στον προϋπολογισμό και τον σχεδιασμό μεταρρυθμίσεων.
- θα διερευνήσει πιθανά μέτρα στο πλαίσιο της **ανανεωμένης στρατηγικής βιώσιμης χρηματοδότησης** (μέσα 2021) με στόχο την ενθάρρυνση των ιδιωτικών κοινωνικών επενδύσεων. θα δημοσιεύσει έως το τέλος του 2021 έκθεση σχετικά με την πιθανή **επέκταση του κανονισμού περί ταξινόμησης της ΕΕ[88] ώστε να καλύπτει και άλλους στόχους βιωσιμότητας, συμπεριλαμβανομένων των κοινωνικών στόχων.**
- θα προτείνει **αναθεώρηση της οδηγίας για τη δημοσιοποίηση μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών[89]** το δεύτερο τρίμηνο του 2021, η οποία θα περιλαμβάνει αυστηρότερες απαιτήσεις για την υποβολή εταιρικών εκθέσεων σχετικά με κοινωνικά ζητήματα.

Η Επιτροπή ενθαρρύνει:

- τα κράτη μέλη να χρησιμοποιήσουν τις ευκαιρίες χρηματοδότησης της ΕΕ, ιδίως μέσω των **εθνικών σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας** και των **επιχειρησιακών τους προγραμμάτων ΕΚΤ+ και ΕΤΠΑ,** με στόχο τη στήριξη της εφαρμογής του κοινωνικού πυλώνα σε εθνικό επίπεδο.
- τα κράτη μέλη να εκμεταλλευτούν την άνευ προηγουμένου ευκαιρία που προσφέρει ο **RFF** για την εφαρμογή των σχετικών ειδικών ανά χώρα συστάσεων.
- τις εθνικές και περιφερειακές αρχές να διενεργούν **εκ των προτέρων εκτιμήσεις διανεμητικών επιπτώσεων** στο πλαίσιο των δημοσιονομικών και ευρύτερων διαδικασιών πολιτικής τους.

[88] Κανονισμός (ΕΕ) 2020/852, της 18ης Ιουνίου 2020.
[89] Οδηγία 2014/95/ΕΕ, της 22ας Οκτωβρίου 2014.

- τα κράτη μέλη να προωθήσουν τις προϋποθέσεις για την **ανάπτυξη διαφανών αγορών κοινωνικών επενδύσεων.**

Συνασπισμός δυνάμεων απ' όλους τους φορείς

Η συμμετοχή των εθνικών, περιφερειακών και τοπικών αρχών, των κοινωνικών εταίρων και της κοινωνίας των πολιτών είναι απαραίτητη για τη διασφάλιση της δέσμευσης στον πυλώνα. Από την άποψη αυτή, **είναι ζωτικής σημασίας ο συνεκτικός και ολοκληρωμένος συντονισμός σε εθνικό επίπεδο, ο οποίος μπορεί να κάνει τη διαφορά ενώνοντας τις προσπάθειες όλων των σχετικών εθνικών φορέων.** Η Επιτροπή θα συνεχίσει να διοργανώνει εκδηλώσεις σε επίπεδο ΕΕ ώστε να αποτιμά την πρόοδο που έχει επιτευχθεί και να θέτει το όραμα για τις δράσεις σε επίπεδο ΕΕ. Όλοι οι σχετικοί φορείς θα πρέπει να διοργανώσουν δραστηριότητες επικοινωνίας και δέσμευσης με στόχο την καλύτερη ενημέρωση σχετικά με τον πυλώνα και την προώθηση των κοινωνικών δικαιωμάτων στην Ευρώπη, καθώς και τη συνεργασία με τους πολίτες και όλους όσοι εργάζονται άμεσα για την εφαρμογή των αρχών του πυλώνα.

Είναι σημαντικό να ενισχυθεί επίσης ο κοινωνικός διάλογος σε εθνικό και ενωσιακό επίπεδο. Οι κοινωνικοί εταίροι διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στον μετριασμό του αντικτύπου της πανδημίας, στη διατήρηση της ανάκαμψης και στη διαχείριση των μελλοντικών αλλαγών στην αγορά εργασίας. Απαιτούνται ενισχυμένες προσπάθειες για να στηριχθεί η κάλυψη μέσω συλλογικών διαπραγματεύσεων και να αποτραπεί η μείωση όσον αφορά τον αριθμό των μελών και την οργανωτική πυκνότητα των κοινωνικών εταίρων. Κατά τη διάρκεια της διαβούλευσης στο πλαίσιο του παρόντος σχεδίου δράσης, κοινωνικοί εταίροι από όλα τα μέρη της Ευρώπης τόνισαν την ανάγκη στήριξης του κοινωνικού διαλόγου σε εθνικό επίπεδο, μεταξύ άλλων μέσα από την ενίσχυση της συμμετοχής τους στις σχετικές πολιτικές και των ικανοτήτων τους, καθώς και την καλύτερη προσπελασιμότητας των κοινωνικών εταίρων από τους νέους τομείς, τους νέους ανθρώπους και όσους εργάζονται μέσα από πλατφόρμες.

Η Επιτροπή:

- θα προωθήσει δραστηριότητες επικοινωνίας και τη **διαδικασία συνεργασίας με όλους τους σχετικούς παράγοντες ώστε να διασφαλιστεί** η ευαισθητοποίηση και κοινή δέσμευση όσον αφορά τον πυλώνα.
- μετά από διαβουλεύσεις με τους κοινωνικούς εταίρους το 2021[90], θα υποβάλει το 2022 **πρωτοβουλία για την υποστήριξη του κοινωνικού διαλόγου σε ενωσιακό και σε εθνικό επίπεδο**. Η πρωτοβουλία θα περιλαμβάνει τη δημιουργία ενός νέου βραβείου για καινοτόμες πρακτικές κοινωνικού διαλόγου, πρόγραμμα ενημέρωσης και επισκέψεων για νεαρούς μελλοντικούς ηγέτες των κοινωνικών εταίρων, την αναθεώρηση του τομεακού κοινωνικού διαλόγου σε επίπεδο ΕΕ και ένα νέο πλαίσιο στήριξης για τις συμφωνίες των κοινωνικών εταίρων σε επίπεδο ΕΕ.

[90] Βλ. επίσης την έκθεση του κ. Andrea Nahles, ειδικού συμβούλου του επιτρόπου Απασχόλησης και Κοινωνικών Δικαιωμάτων: https://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=el&catId=89&newsId=9916&furtherNews=yes&preview=cHJldkVtcGxQb3J0YWwhMjAxMjAyMTVwcmV2aWV3.

Η Επιτροπή ενθαρρύνει:

- τις εθνικές αρχές, τους κοινωνικούς εταίρους, την κοινωνία των πολιτών και άλλους σχετικούς φορείς να οργανώσουν **δραστηριότητες επικοινωνίας και συμμετοχής**, συλλέγοντας και ανταλλάσσοντας τις βέλτιστες πρακτικές σε ολόκληρη την Ευρώπη.
- τα κράτη μέλη να οργανώσουν **μηχανισμό συντονισμού για τη διασφάλιση της συμμετοχής όλων των ενδιαφερομένων σε εθνικό επίπεδο** κατά την εφαρμογή του πυλώνα.
- τα κράτη μέλη να ενθαρρύνουν και να δημιουργήσουν τις προϋποθέσεις για τη βελτίωση της **λειτουργίας και της αποτελεσματικότητας των συλλογικών διαπραγματεύσεων και του κοινωνικού διαλόγου**.
- τις δημόσιες αρχές να **ενισχύσουν περαιτέρω τον κοινωνικό διάλογο** και να διαβουλευθούν με τους κοινωνικούς εταίρους κατά τον σχεδιασμό σχετικών πολιτικών και νομοθεσίας.
- **τους Ευρωπαίους κοινωνικούς εταίρους να συμβάλουν στον επιτυχή μετασχηματισμό των αγορών εργασίας της Ευρώπης μέσω της διαπραγμάτευσης περαιτέρω συμφωνιών σε επίπεδο ΕΕ.**

Ενίσχυση του συντονισμού και της παρακολούθησης

Τα κράτη μέλη θα πρέπει να αξιοποιήσουν στο έπακρο το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο ως το κατάλληλο καθιερωμένο πλαίσιο για τον συντονισμό των οικονομικών, εργασιακών και κοινωνικών μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων, θέτοντας τους ανθρώπους και την ευημερία τους στο επίκεντρο. Από το 2018, οι αρχές του πυλώνα έχουν ενσωματωθεί σε ολόκληρο τον κύκλο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να υποβάλλουν εκθέσεις σχετικά με την εφαρμογή του πυλώνα στα εθνικά τους προγράμματα μεταρρυθμίσεων. Οι ειδικές ανά χώρα συστάσεις —βάσει των τεσσάρων διαστάσεων της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας, της παραγωγικότητας, της δικαιοσύνης και της μακροοικονομικής σταθερότητας που προσδιορίζονται στην ετήσια στρατηγική για τη βιώσιμη ανάπτυξη— θα συνεχίσουν να παρέχουν καθοδήγηση σχετικά με την εφαρμογή των αρχών του πυλώνα σε εθνικό επίπεδο, μεταξύ άλλων μέσω της σχετικής χρηματοδότησης της ΕΕ. Όπως αναφέρθηκε παραπάνω, οι πρωταρχικοί στόχοι της ΕΕ θα βοηθήσουν στην καθοδήγηση των εθνικών και περιφερειακών πολιτικών και μεταρρυθμίσεων στους τομείς της απασχόλησης και των δεξιοτήτων, καθώς και στον κοινωνικό τομέα. Τα επόμενα χρόνια, το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο θα επιτρέψει επίσης συντονισμένη παρακολούθηση της εφαρμογής των σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.

Καθώς πρόκειται για βασικό εργαλείο παρακολούθησης που χρησιμοποιείται στο Ευρωπαϊκό Εξάμηνο, η Επιτροπή προτείνει την αναθεώρηση του κοινωνικού πίνακα αποτελεσμάτων ώστε να καλύπτεται εκτενέστερα ο πυλώνας. Παράλληλα με τους πρωταρχικούς στόχους, η ενσωμάτωση και επικαιροποίηση του υφιστάμενου συνόλου δεικτών θα συμβάλει στην πιο ολοκληρωμένη καταγραφή της προόδου προς την υλοποίηση των αρχών του πυλώνα, αλλά και στην παρακολούθηση της εφαρμογής των δράσεων πολιτικής που προτείνει το παρόν σχέδιο δράσης. Η πρόταση επικαιροποίησης του κοινωνικού πίνακα αποτελεσμάτων, η οποία συνδέεται επίσης με

τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης του ΟΗΕ, παρουσιάζεται στο παράρτημα 2 του παρόντος σχεδίου δράσης (η αναλυτική του βάση περιγράφεται στο συνοδευτικό έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής). Στις χώρες της διεύρυνσης, ο επικαιροποιημένος κοινωνικός πίνακας αποτελεσμάτων θα χρησιμοποιηθεί κατά τη διαδικασία του προγράμματος οικονομικής μεταρρύθμισης (ERP) για την παρακολούθηση της προόδου ως προς την εφαρμογή του πυλώνα, ανάλογα με τη διαθεσιμότητα των σχετικών στοιχείων.

Η κοινή έκθεση για την απασχόληση θα επικεντρωθεί στις σχετικές αρχές του πυλώνα, με βαθύτερη ανάλυση της εφαρμογής τους σε ενωσιακό και σε εθνικό επίπεδο, χρησιμοποιώντας ως βάση τον αναθεωρημένο κοινωνικό πίνακα αποτελεσμάτων. Τα κράτη μέλη θα κληθούν να υποβάλλουν τακτικά εκθέσεις στα εθνικά τους προγράμματα μεταρρυθμίσεων σχετικά με την εφαρμογή και τις πρωτοβουλίες πολιτικής που προβλέπονται για την κάλυψη των κενών.

Τέλος, θα βελτιωθεί επίσης περαιτέρω η **έγκαιρη συγκέντρωση κοινωνικών στατιστικών** μετά τον πρόσφατα εγκριθέντα κανονισμό για τις ολοκληρωμένες ευρωπαϊκές κοινωνικές στατιστικές[91], μαζί με πρώιμες εκτιμήσεις για τη φτώχεια και τις ανισότητες. Η Επιτροπή θα συνεχίσει να ενθαρρύνει τα κράτη μέλη να βελτιώσουν τη συλλογή δεδομένων με ανάλυση κατά φυλετική ή εθνοτική καταγωγή, σύμφωνα με το σχέδιο δράσης της ΕΕ κατά του ρατσισμού. Σε συνεργασία με τα θεσμικά όργανα της ΕΕ, η Επιτροπή θα συνεχίσει επίσης να **βελτιώνει και να αναπτύσσει αξιόπιστους και διεθνώς συγκρίσιμους δείκτες για τη μέτρηση και την παρακολούθηση της ευημερίας των ανθρώπων** στην Ένωση, λαμβάνοντας υπόψη το ειδικό ανά χώρα πλαίσιο και το έργο που πραγματοποιείται από άλλους σχετικούς διεθνείς φορείς.

Η Επιτροπή:

- θα συνεχίσει να κατευθύνει μέσω του **Ευρωπαϊκού Εξαμήνου** τις εθνικές μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις, μεταξύ άλλων κατά την εφαρμογή των σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, κατά τρόπο ώστε να προωθείται η εφαρμογή των αρχών του κοινωνικού πυλώνα.
- θα συμφωνήσει **επί του αναθεωρημένου κειμένου του κοινωνικού πίνακα αποτελεσμάτων** με τα κράτη μέλη το 2021 ώστε να αντικατοπτρίζονται καλύτερα οι προτεραιότητες πολιτικής και οι δράσεις που ορίζονται στο παρόν σχέδιο δράσης.
- **θα διευρύνει το πεδίο εφαρμογής και θα εμβαθύνει την ανάλυση της κοινής έκθεσης για την απασχόληση** και θα διοργανώσει ειδικές εκδηλώσεις για να παρουσιάσει την πρόοδο ως προς την εφαρμογή του πυλώνα.

Υλοποίηση, εφαρμογή και επιβολή του κοινοτικού κεκτημένου της ΕΕ

Η αξία του εγχειριδίου κοινωνικών κανόνων της ΕΕ θα κριθεί από την εφαρμογή του. Πολλοί από τους ερωτηθέντες στη διαβούλευση που πραγματοποιήθηκε προς υποστήριξη του παρόντος σχεδίου δράσης τόνισαν πόσο σημαντική είναι η καλύτερη

[91] Κανονισμός (ΕΕ) 2019/1700, της 10ης Οκτωβρίου 2019.

υλοποίηση, εφαρμογή και επιβολή του υφιστάμενου εργατικού και κοινωνικού δικαίου της ΕΕ. Ο ευρύτερος και πιο τακτικός διάλογος με τα κράτη μέλη μπορεί να διευκολύνει την έγκαιρη μεταφορά στην εθνική νομοθεσία των νομικών μέσων της ΕΕ, να βελτιώσει την ποιότητα της εφαρμογής τους και να αποτρέψει μεταγενέστερα την ανάγκη προσφυγής σε διαδικασίες επί παραβάσει. Παράλληλα, η Επιτροπή θα επιδιώξει να εφαρμόσει πιο δυναμικά μέτρα εάν τα κράτη μέλη δεν εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις τους βάσει της νομοθεσίας της ΕΕ.

Η Επιτροπή:

- θα ενισχύσει τη **συνεργασία με τα κράτη μέλη σχετικά με το εργατικό και κοινωνικό δίκαιο της ΕΕ**, με έμφαση στη μεταφορά στην εθνική νομοθεσία και την εφαρμογή, καθώς και την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών.

Η Επιτροπή ενθαρρύνει:

- τα κράτη μέλη να υποστηρίξουν και να ενισχύσουν την **ανάπτυξη ικανοτήτων των επιθεωρήσεων εργασίας** στις δραστηριότητές τους για την παρακολούθηση της εφαρμογής του κεκτημένου της Ένωσης.

Η ΕΕ ως υπεύθυνος παγκόσμιος ηγέτης

Μέσα από την καθοδήγηση της διεθνούς δράσης της ΕΕ στον κοινωνικό τομέα, ο πυλώνας συμβάλλει στην επιβεβαίωση του ρόλου της ΕΕ ως υπεύθυνου παγκόσμιου ηγέτη. Η Επιτροπή εργάζεται για τη διασφάλιση ισότιμων όρων ανταγωνισμού παγκοσμίως, όπου τα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα δεν θα αποβαίνουν σε βάρος των πλέον ευάλωτων. Αφενός, η ΕΕ ενεργεί εντός ενός πολυμερούς συστήματος βάσει διεθνών κανόνων, τους οποίους προσυπογράφουν η ίδια και/ή τα κράτη μέλη της. Αφετέρου, ο πυλώνας αποτελεί εργαλείο καθοδήγησης για τις διμερείς μας σχέσεις με τους εξωτερικούς εταίρους, συμπεριλαμβανομένων των εταίρων γειτονίας και διεύρυνσης, καθορίζοντας το υψηλό επίπεδο κοινωνικών προτύπων το οποίο προασπίζεται η ΕΕ.

Για να ενισχυθεί ο διάλογος με τα Δυτικά Βαλκάνια με στόχο την προώθηση της εφαρμογής του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων[92] και για να αντιμετωπιστεί το κοινωνικό χάσμα μεταξύ των κρατών μελών και των Δυτικών Βαλκανίων, οι υποψήφιες χώρες και οι δυνητικά υποψήφιες χώρες θα συμπεριλαμβάνονται, κατά περίπτωση, σε σχετικές δράσεις, πλατφόρμες, ομάδες εργασίας και συναντήσεις. Ο μηχανισμός προενταξιακής βοήθειας (ΜΠΒ) ΙΙΙ θα παρέχει αυξημένη χρηματοδότηση για την ανάπτυξη του ανθρώπινου κεφαλαίου και μια εμβληματική πρωτοβουλία για την εφαρμογή συστημάτων εγγυήσεων για τη νεολαία ώστε να αντιμετωπιστούν τα υψηλά ποσοστά ΕΑΕΚ στην περιοχή[93].

[92] COM(2020)14 final της 14ης Ιανουαρίου 2020.
[93] COM(2020)641 final της 6ης Οκτωβρίου 2020.

Η ΕΕ θα συνεχίσει να προωθεί την αξιοπρεπή εργασία και την κοινωνική ένταξη παγκοσμίως, συνεργαζόμενη με χώρες εταίρους, ιδίως στο πλαίσιο της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας (ΔΟΕ) και μέσω των εμπορικών και αναπτυξιακών πολιτικών της, των βιώσιμων συμβάσεων και της βιώσιμης χρηματοδότησης, καθώς και της εταιρικής διαφάνειας και της βιώσιμης εταιρικής διακυβέρνησης. Σύμφωνα με την έκκληση στα συμπεράσματα του Συμβουλίου για τα ανθρώπινα δικαιώματα και την αξιοπρεπή εργασία στις παγκόσμιες αλυσίδες εφοδιασμού[94], η Επιτροπή θα εξετάσει την κοινωνική διάσταση της διεθνούς δράσης ως απάντηση στην πανδημία, την κλιματική αλλαγή, τις νέες τεχνολογίες και το θεματολόγιο του ΟΗΕ για το 2030[95]. Ως μέλος των φόρουμ των G7 και G20, η ΕΕ προωθεί μια βιώσιμη οικονομική ανάκαμψη χωρίς αποκλεισμούς που θα ωφελεί τους πάντες σε όλες τις χώρες.

Η Επιτροπή:

- θα εκδώσει **ανακοίνωση για την αξιοπρεπή εργασία παγκοσμίως** το δεύτερο τρίμηνο του 2021, παρέχοντας ολοκληρωμένη επισκόπηση της σχετικής εργαλειοθήκης της ΕΕ και προσχέδιο για μια στρατηγική της ΕΕ με στόχο την προώθηση της κοινωνικής διάστασης στη διεθνή δράση.
- θα εγκρίνει το δεύτερο τρίμηνο του 2021 πρωτοβουλία για τη **βιώσιμη εταιρική διακυβέρνηση**.

Η Επιτροπή ενθαρρύνει:

- τα κράτη μέλη να προωθήσουν τα **διεθνή πρότυπα εργασίας, την αξιοπρεπή εργασία και την κοινωνική ένταξη παγκοσμίως** και να εργαστούν για την επίτευξη των στόχων του θεματολογίου του ΟΗΕ για το 2030 και των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης, σε στενή συνεργασία με τους κοινωνικούς εταίρους και την κοινωνία των πολιτών.
- τις χώρες της διεύρυνσης να συνεχίσουν να ευθυγραμμίζονται με τα κοινωνικά πρότυπα και τις κοινωνικές πολιτικές της ΕΕ, ιδίως μέσω της **διαδικασίας του οικονομικού και μεταρρυθμιστικού προγράμματος** κατά την πορεία σύγκλισής τους προς την ΕΕ.

5. Η ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ

Το παρόν σχέδιο δράσης προτείνει δράσεις σε επίπεδο ΕΕ για την περαιτέρω εφαρμογή του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, προκειμένου να οικοδομηθεί μια ισχυρότερη κοινωνική Ευρώπη για δίκαιες μεταβάσεις και ανάκαμψη**.** Για να μπορούν οι πολίτες της ΕΕ να απολαύουν πλήρως των δικαιωμάτων και των αρχών του πυλώνα απαιτείται, ως επί το πλείστον, δράση σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο. Η Επιτροπή καλεί τα κράτη μέλη, τους κοινωνικούς εταίρους και άλλους σχετικούς παράγοντες, όπως οι περιφερειακές και τοπικές αρχές, καθώς και οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, να θέσουν τα υψηλά κοινωνικά πρότυπα που αντικατοπτρίζονται στον πυλώνα στο επίκεντρο των επενδύσεων και μεταρρυθμίσεών

[94] 13512/20 της 1ης Δεκεμβρίου 2020.
[95] COM(2006) 249 final της 25ης Μαΐου 2006.

τους που ενισχύουν την ανάκαμψη από την πανδημία της COVID-19. Κοινός μας στόχος είναι να επενδύσουμε στις σημερινές και τις μελλοντικές γενιές Ευρωπαίων, δίδοντας σε αυτούς και σε ολόκληρη την Ευρώπη την ευκαιρία να ευδοκιμήσουν μέσω της κοινωνικής καινοτομίας και της διαφορετικότητας, παρά τις αλλαγές και τις αντιξοότητες.

Η κοινωνική σύνοδος κορυφής που θα πραγματοποιηθεί στο Πόρτο στις 7-8 Μαΐου 2021 υπό τη διοργάνωση της πορτογαλικής Προεδρίας του Συμβουλίου θα δώσει την ευκαιρία να επιβεβαιωθούν στο υψηλότερο πολιτικό επίπεδο η δέσμευση και η φιλοδοξία να δοθεί προτεραιότητα στους ανθρώπους όσον αφορά την ανάκαμψη στην Ευρώπη και πέραν αυτής.

Η Επιτροπή, για να υποστηρίξει την εφαρμογή του παρόντος σχεδίου δράσης, καλεί τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα, τα εθνικά κοινοβούλια, τους κοινωνικούς εταίρους και την κοινωνία των πολιτών να διοργανώνουν τακτικές κοινές πολιτικές συζητήσεις όπου θα καταγράφεται η πρόοδος προς μια ισχυρή κοινωνική Ευρώπη έως το 2030.

Η Επιτροπή θα **επανεξετάσει το σχέδιο δράσης το 2025.** Η αναθεώρηση θα αποτελέσει τη βάση για περαιτέρω δράσεις σε επίπεδο ΕΕ με σκοπό την επίτευξη των στόχων της ΕΕ για το 2030.